

DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI W GMINIE TERESPOL

Raport diagnostyczny

SPIS TREŚCI

1	Wprowadzenie.....	1
2	Delimitacja jednostek analitycznych	3
3	Obszary gminy z kumulacją zjawisk kryzysowych.....	5
	Analizy wskaźnikowe	5
	Bezrobocie	8
	Ubóstwo.....	9
	Przestępczość	9
	Wykluczenie społeczne ze względu na niepełnosprawność	11
	Kapitał społeczny i uczestnictwo w życiu publicznym.....	11
	Demografia	13
	Społeczne zjawiska uzupełniające.....	14
	Podsumowanie analizy zjawisk społecznych	16
4	Delimitacja obszaru zdegradowanego.....	20
	Negatywne zjawiska gospodarcze.....	20
	Negatywne zjawiska środowiskowe	21
	Negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne	22
	Negatywne zjawiska techniczne.....	24
	Obszar zdegradowany.....	28
5	Delimitacja obszaru rewitalizacji	30
	Spis rycin	33
	Spis tabel	33

1 WPROWADZENIE

Niniejszy raport diagnostyczny ma na celu wyznaczenie (delimitację) obszaru rewitalizacji w gminie Terespol. Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, obszar rewitalizacji to fragment gminy, który cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, przede wszystkim ze sfery społecznej, ale także: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Ponadto powinien to być obszar, na którym z uwagi na istotne jego znaczenie dla rozwoju lokalnego, gmina zamierza realizować przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Może on obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego.

Proces delimitacji obszaru rewitalizacji wymaga wskazania i określenia uprzednio obszarów gminy z kumulacją zjawisk kryzysowych oraz obszaru zdegradowanego. Obszar z kumulacją zjawisk kryzysowych to część gminy znajdująca się w stanie kryzysowym ze względu na szczególne nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych, wskazanych w ustawie o rewitalizacji, w tym przede wszystkim: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Tereny w granicach obszaru znajdującego się w stanie kryzysowym, na których występują ponadto negatywne zjawiska (jedno lub kilka) ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej można wyznaczyć jako obszar zdegradowany.

Przyjęta w niniejszym raporcie procedura delimitacji składa się z kilku następujących po sobie etapów, tj.:

- podział gminy na jednostki analityczne, które należy rozumieć jako najmniejsze, niepodzielne na kolejnych etapach procedury, obszary gminy, dla których możliwe jest pozyskanie danych niezbędnych do przeprowadzenia analiz w określonych ustawowo sferach zagadnień,
- określenie listy weryfikowalnych i obiektywnych wskaźników dostosowanych do lokalnych uwarunkowań i obrazujących zjawiska kryzysowe w poszczególnych sferach,
- zgromadzenie i przygotowanie danych do analiz wskaźnikowych, które przeprowadzono we współpracy z:
 - komórkami organizacyjnymi Urzędu Gminy Terespol (Referat Infrastruktury i Środowiska, Referat Organizacyjny i Spraw Społecznych, Referat Gospodarki Komunalnej),
 - Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Terespolu,
 - Powiatowym Urzędem Pracy w Białej Podlaskiej,
 - Komendą Powiatową Policji w Białej Podlaskiej,
- przeprowadzenie analiz wskaźnikowych obszaru gminy w układzie jednostek analitycznych i poszczególnych sfer zagadnień,
- określenie obszarów z kumulacją zjawisk kryzysowych, w których zidentyfikowano nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych,
- delimitacja obszaru zdegradowanego, w którym zidentyfikowano, obok nagromadzenia negatywnych zjawisk społecznych, występowanie negatywnych zjawisk w sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej,
- delimitacja obszaru rewitalizacji cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego

gmina zamierza prowadzić rewitalizację, o powierzchni nie większej niż 20% powierzchni gminy i zamieszkałego przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

Do oceny rozkładu empirycznego badanego zjawiska wykorzystano szereg różnych charakterystyk liczbowych, które mają charakter liczb bezwzględnych lub względnych. Mierniki o wartościach bezwzględnych stosowano w celu ilościowego wyrażenia wskaźników statystycznych, która bezpośrednio charakteryzuje wielkość zjawisk społeczno-gospodarczych. Natomiast mierniki o wartościach względnych stosowano w celu charakterystyki stopnia rozpowszechnienia lub rozwoju danego zjawiska.

Analizy wskaźnikowe zmierzające do wyznaczenia obszarów: zdegradowanego i rewitalizacji przeprowadzono z wykorzystaniem wskaźników syntetycznych dla poszczególnych zjawisk, dziedzin i sfer, które umożliwiają tączne przedstawienie skali problemów w odniesieniu do średnich wartości dla całej gminy. Wskaźniki syntetyczne dla poszczególnych dziedzin zjawisk sfery społecznej oraz dla sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej były liczone jako suma ważona (wzór 1) analizowanych zjawisk, składających się na sytuację w poszczególnych dziedzinach i sferach. Syntetyczny wskaźnik sfery społecznej był również liczony jako suma ważona wskaźników syntetycznych poszczególnych dziedzin sfery.

$$WS_{ij} = \sum_{i=1}^n z_{ij} \times W_{ij} \quad (\text{wzór 1})$$

gdzie:

WS_{ij} - wartość wskaźnika syntetycznego j dla jednostki i

W_{ij} - wartość zestandaryzowana wskaźnika j dla jednostki i

z_{ij} - współczynnik wagi wskaźnika j dla jednostki i

n - liczba wskaźników

Suma ważona to suma wartości wskaźników cząstkowych, która przedstawia skalę natężenia zjawisk w ramach poszczególnych dziedzin lub sfer. Wartość współczynnika wagi analizowanych zjawisk określano uwzględniając istotność zjawiska badanej dziedziny lub sfery przy uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań oraz liczebność wskaźników cząstkowych w ramach dziedziny sfery społecznej i sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, tak aby wartość wag w ich ramach sumowała się do jedności.

W celu właściwego porównywania i sumowania wartości wskaźników poszczególnych zjawisk, obliczone ich wartości zestandaryzowano według wzoru 2. Wartość standaryzowana wskaźnika wynosząca „0” oznacza średnią dla gminy. W sytuacji, gdy w przypadku danego zjawiska mamy do czynienia z destymulantą wykonywane było mnożenie wartości wskaźnika przez „-1”, co oznacza, że standaryzowane zjawiska są negatywne.

$$W_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{s_j}; \quad W_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{s_j} \times (-1) \quad (\text{wzór 2})$$

gdzie:

W_{ij} - wartość zestandaryzowana wskaźnika j dla jednostki i

x_{ij} - wartość wskaźnika j dla jednostki i

\bar{x}_j - średnia arytmetyczna wskaźnika j

s_j - odchylenie standardowe wskaźnika j

-1 - współczynnik korygujący w przypadku destymulanty

Rozkład przestrzenny analizowanych zjawisk przedstawiono na rycinach przy wykorzystaniu metody Jenksa. Jest to metoda optymalizacyjna doboru przedziałów klasowych, którą się stosuje w celu uzyskania jak największej jednolitości wewnętrznej klas przy jednoczesnym zwiększeniu zróżnicowania pomiędzy nimi.

2 DELIMITACJA JEDNOSTEK ANALITYCZNYCH

W celu przeprowadzenia analiz statystycznych poszczególnych zjawisk decydujących o delimitacji obszaru rewitalizacji, przyjęto podział gminy na przestrzenne jednostki pseudonaturalne, które granicami nawiązują do granic administracyjnych wsi i obrębów geodezyjnych. W konsekwencji, obszar gminy Terespol został podzielony na 25 jednostek analitycznych (tab. 1, ryc. 1).

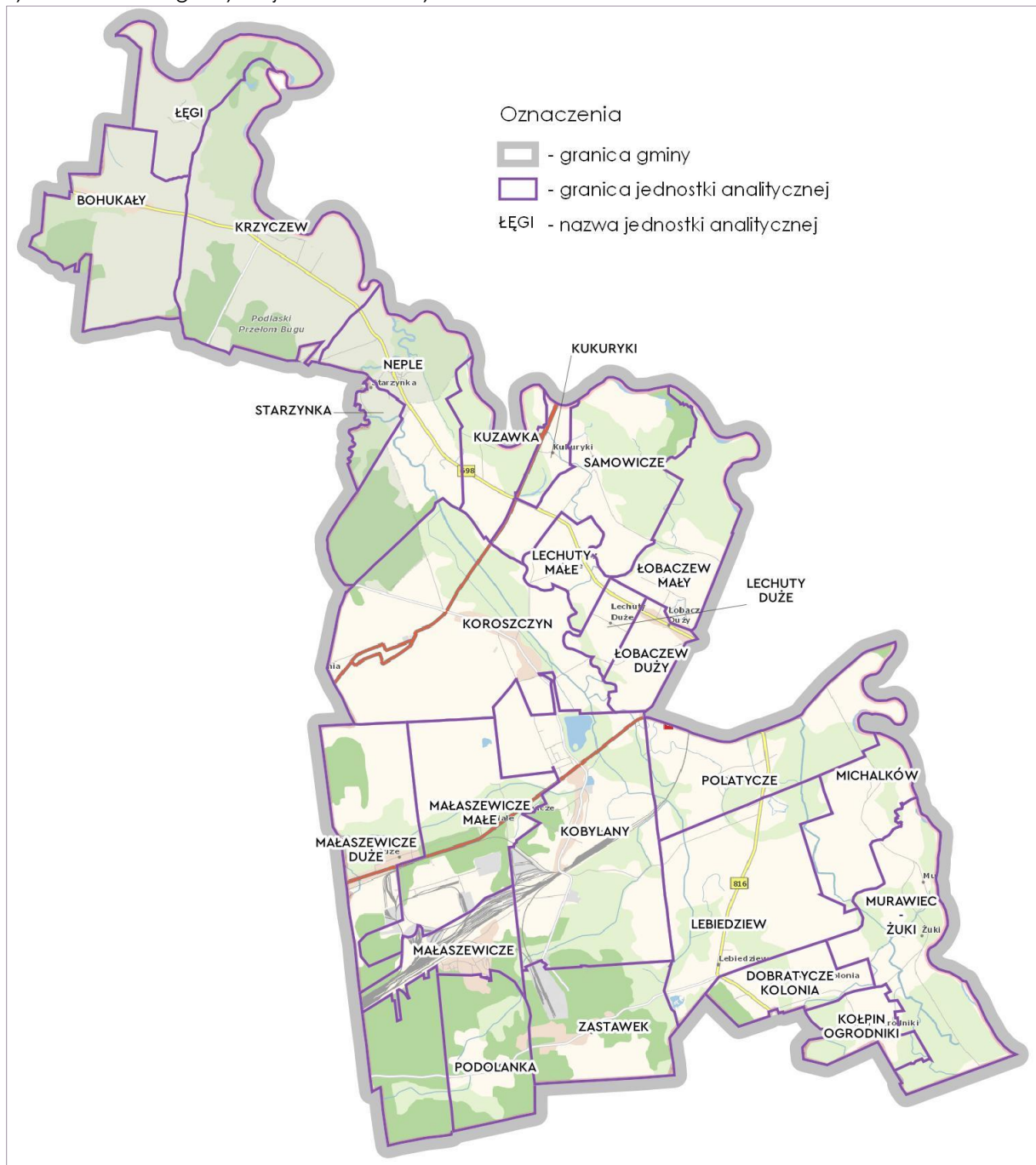
Aspektami przemawiającymi za takim zastosowaniem podziału gminy na jednostki analityczne są: (1) nawiązanie do ustanowionych granic administracyjnych i geodezyjnych, które nie są kwestionowane i są ogólnie akceptowane, (2) rozproszenie zabudowy utrudniające na wstępnym etapie wydzielenie zwartych i spójnych przestrzennie obszarów zabudowy, (3) analiza danych statystycznych w granicach takich jednostek pozwala na uchwycenie problemów i procesów zachodzących w poszczególnych częściach gminy.

Zastosowanie takiego podziału obszaru gminy na jednostki analityczne powoduje, że w granicach poszczególnych jednostek znajdują się zarówno obszary zamieszkałe (zabudowane), jak i niezamieszkałe (niezabudowane). Brak oddzielenia terenów zamieszkałych od niezamieszkałych będzie wymagało w końcowej fazie delimitacji korygowania i określenia granic obszaru rewitalizacji w taki sposób, aby ograniczyć udział terenów niezamieszkałych w ogólnej powierzchni terenu rewitalizacji.

Tabela 1. Jednostki analityczne – zestawienie

Jednostka	Powierzchnia [km ²]	Liczba ludności (stan na 31.12.2021 r.)
Bohukały	6,96	239
Dobratycze-Kolonia	2,71	102
Kobylany	12,79	496
Kołpin Ogrodniki	2,12	29
Koroszczyń	14,02	577
Krzyszew	10,97	124
Kukuryki	1,12	50
Kuzawka	2,89	130
Lebiedziew	9,34	349
Lechuły Duże	1,26	175
Lechuły Małe	1,94	75
Łęgi	3,98	102
Łobaczew Duży	1,97	340
Łobaczew Mały	4,76	247
Małaszewicze	2,91	1549
Małaszewicze Duże	9,60	503
Małaszewicze Małe	7,75	505
Michalków	3,87	94
Murawiec Żuki	7,35	73
Nepie	8,05	215
Podolanka	4,38	65
Polatycze	6,82	181
Samowicze	7,07	198
Starzynka	1,09	42
Zastawek	5,75	119
Razem	141,47	6 579

Rycina 1. Podział gminy na jednostki analityczne

3 OBSZARY GMINY Z KUMULACJĄ ZJAWISK KRYZYSOWYCH

ANALIZY WSKAŹNIKOWE

Stosownie do zapisów ustawy o rewitalizacji, obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym, to taki, w którym występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, a w szczególności:

- bezrobocia,
- ubóstwa,
- przestępczości,
- wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062),
- niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego,
- niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

Diagnozę stanu obecnego poszczególnych jednostek analitycznych gminy przeprowadzono w oparciu o analizę wskaźnikową, pozwalającą na obiektywne porównanie poszczególnych obszarów za pomocą zestawu wskaźników. Wskaźniki budowano na podstawie danych ilościowych zgromadzonych w poprzednim etapie. Dane liczbowe gromadzono przy założeniu, że udostępniane przez współpracujące instytucje i komórki organizacyjne Urzędu Gminy dane, powinny odzwierciedlać najaktualniejszy stan danego zjawiska i przedstawiać jego wartość liczbową na dzień udostępnienia danych (o ile rejestr, w którym te dane są gromadzone to umożliwił). Wskaźniki sfery społecznej dotyczące zmian demograficznych, wymagały wykorzystania, oprócz najaktualniejszych danych za rok 2021, także danych z lat ubiegłych, tj. za rok 2019. Dane dotyczące liczby ludności uwzględniały zarówno osoby zameldowane na stałe, jak i osoby zameldowane czasowo. W analizach zjawisk społecznych wykorzystano następujące wskaźniki:

- w zakresie bezrobocia:
 - liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców,
 - liczba osób długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy 24 miesiące i dłużej na 100 mieszkańców,
 - udział osób bezrobotnych w ogólnej ich liczbie,
 - udział osób długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy 24 miesiące i dłużej w ogólnej ich liczbie;
- w zakresie ubóstwa:
 - liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (ogółem) na 100 mieszkańców,
 - liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców,
 - liczba rodzin pobierających dodatek mieszkaniowy na 100 mieszkańców,
 - udział rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (ogółem) w ogólnej ich liczbie,
 - udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogólnej ich liczbie,
 - udział rodzin pobierających dodatek mieszkaniowy w ogólnej ich liczbie;
- w zakresie przestępczości:
 - liczba interwencji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego na 100 mieszkańców,
 - liczba rodzin objętych procedurą „niebieskiej karty” na 100 mieszkańców,

- udział interwencji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego w ich ogólnej liczbie,
- udział rodzin objętych procedurą „Niebieskiej karty” w ich ogólnej liczbie;
- w zakresie wykluczenia społecznego ze względu na niepełnosprawność:
 - liczba rodzin pobierających zasiłki przyznawane z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców,
 - liczba rodzin z orzeczeniem o niepełnosprawności na 100 mieszkańców,
 - udział rodzin pobierających zasiłki przyznawane z powodu niepełnosprawności w ich ogólnej liczbie,
 - udział rodzin z orzeczeniem o niepełnosprawności w ich ogólnej liczbie;
- w zakresie kapitału społecznego oraz uczestnictwa w życiu publicznym:
 - liczba NGO na 100 mieszkańców,
 - frekwencja w wyborach samorządowych 2018 na wójta,
 - frekwencja w wyborach prezydenckich 2020;
- w zakresie demografii:
 - zmiana liczby ludności w latach 2019-2021 w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
 - liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 mieszkańców,
 - liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców,
 - liczba osób w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców,
 - liczba osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 mieszkańców.

Wartości względne poszczególnych wskaźników dla wyznaczonych jednostek przedstawia tabela 2. Wskaźniki te wyrażane są w różnych jednostkach, dlatego też, w kolejnym etapie dokonano standaryzacji wskaźników z wykorzystaniem wzoru 1 (rozdz. 1), co pozwoliło na ujednoczenie porównywalności cech. Następnie dokonano sumowania cech w ramach poszczególnych dziedzin z wykorzystaniem wzoru 2 (rozdz. 1) przy wykorzystaniu wagowania poszczególnych zjawisk. Zstandaryzowane wartości wskaźników i ich sumy ważone oraz ich rozkład przestrzenny omówione zostały w dalszej części raportu.

Tabela 2. Zestawienie wskaźników dla analizowanych zjawisk sfery społecznej

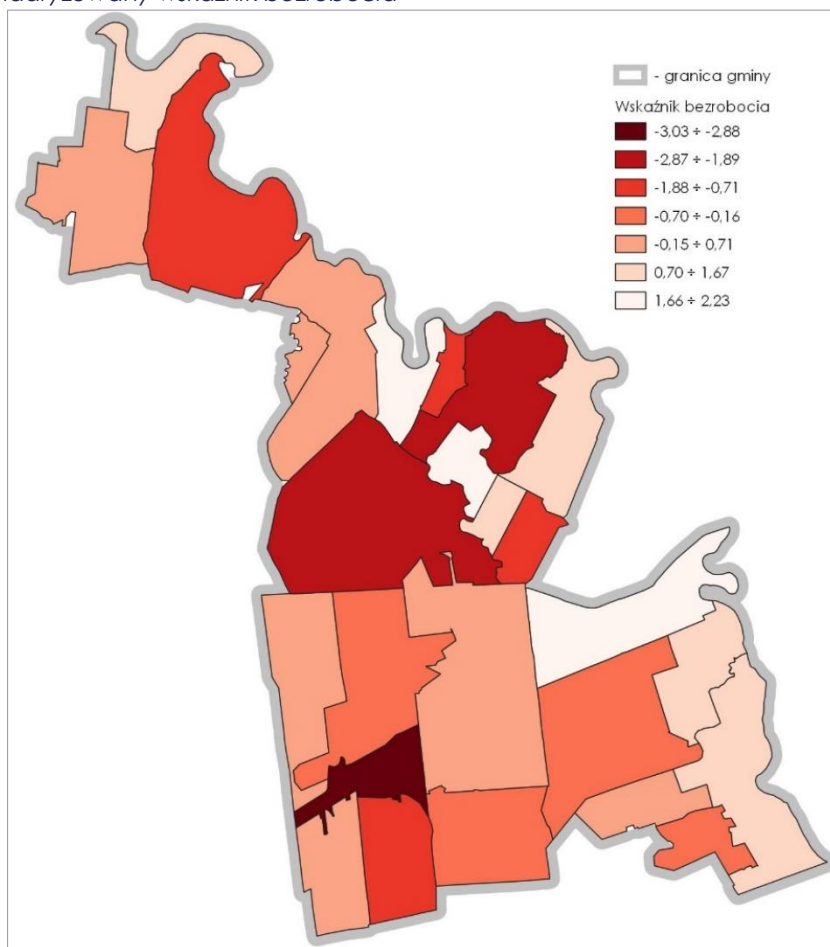
Jednostka	Liczba osób bezrobotnych/100 mieszkańców				Liczba osób długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy 24 miesiące i dłużej/100 mieszk.				Udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w ogólnej ich liczbie				Udział osób długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy 24 miesiące i dłużej w ogólnej ich liczbie				Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (ogółem)/100 mieszk.				Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa/100 mieszk.				Liczba rodzin pobierających dodatek mieszkaniowy/100 mieszk.				Udział rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (ogółem) w ogólnej ich liczbie				Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogólnej ich liczbie				Udział rodzin pobierających dodatek mieszkaniowy w ogólnej ich liczbie				Liczba interwencji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego/100 mieszk.				Liczba rodzin objętych procedurą „niebieskiej karty”/100 mieszk.				Udział interwencji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego w ich ogólnej liczbie				Udział rodzin objętych procedurą „Niebieskiej karty” w ich ogólnej liczbie				Liczba rodzin pobierających zasiłki przyznawane z powodu niepełnosprawności/100 mieszk.				Liczba rodzin z orzeczeniem o niepełnosprawności/100 mieszk.				Udział rodzin pobierających zasiłki przyznawane z powodu niepełnosprawności w ich ogólnej liczbie				Udział rodzin z orzeczeniem o niepełnosprawności w ich ogólnej liczbie				Liczba NGO/100 mieszkańców				Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 r. na wójta				Frekwencja w wyborach prezydenckich w 2020 r.				Zmiana liczby ludności w latach 2019-2021 w przeliczeniu/100 mieszk.				Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym /100 mieszk.				Liczba osób w wieku poprodukcyjnym/100 mieszk.				Liczba osób w wieku produkcyjnym/100 mieszk.				Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym/100 mieszk.			
	bezrobocie				ubóstwo				przestępczość				wykluczenie społeczne ze względu na niepełnosprawność				kapitał społeczny oraz uczestnictwo w życiu publicznym				demografia																																																																																			
Bohucaty	2,51	1,26	2,78	3,06	4,60	1,26	0,42	6,55	3,03	6,25	0,00	0,00	0,00	0,00	1,67	2,51	7,84	3,57	0,00	51,61	65,93	-2,51	41,00	17,99	59,00	23,01																																																																														
Dobratycze-Kolonia	6,86	1,96	3,24	2,04	3,92	1,96	0,00	2,38	2,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,98	6,86	1,96	4,17	0,00	50,00	52,47	0,98	37,25	12,75	62,75	24,51																																																																														
Kobylany	1,81	1,41	4,17	7,14	1,21	0,81	0,20	3,57	4,04	6,25	1,41	0,40	8,24	15,38	0,60	2,22	5,88	6,55	0,20	58,70	67,72	-0,60	40,93	19,56	59,07	21,37																																																																														
Kolpin Ogrodniki	6,90	3,45	0,93	1,02	3,45	3,45	0,00	0,60	1,01	0,00	6,90	0,00	2,35	0,00	3,45	6,90	1,96	1,19	0,00	50,00	52,47	-17,24	27,59	13,79	72,41	13,79																																																																														
Koroszczyn	4,85	2,25	12,96	13,27	3,12	2,08	0,87	10,71	12,12	31,25	1,91	0,17	12,94	7,69	0,69	3,12	7,84	10,71	0,17	51,58	54,95	-0,35	37,78	20,28	62,22	17,50																																																																														
Krzyczew	4,84	3,23	2,78	4,08	2,42	1,61	0,00	1,79	2,02	0,00	0,81	0,00	1,18	0,00	0,81	1,61	1,96	1,19	0,81	64,34	60,96	0,00	41,13	31,45	58,87	9,68																																																																														
Kukuryki	6,00	4,00	1,39	2,04	2,00	2,00	0,00	0,60	1,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	65,12	67,63	-10,00	42,00	24,00	58,00	18,00																																																																														
Kuzawka	0,77	0,00	0,46	0,00	0,77	0,77	0,00	0,60	1,01	0,00	0,77	0,00	1,18	0,00	0,77	3,85	1,96	2,98	0,00	64,34	60,96	11,54	45,38	24,62	54,62	20,77																																																																														
Lebiedziew	2,87	1,72	4,63	6,12	2,01	1,72	0,00	4,17	6,06	0,00	0,29	0,29	1,18	7,69	0,57	2,01	3,92	4,17	0,00	50,00	52,47	0,29	38,97	16,33	61,03	22,64																																																																														
Lechuty Duże	1,14	0,57	0,93	1,02	2,29	1,14	0,00	2,38	2,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,57	1,14	1,96	1,19	0,00	60,46	66,76	-1,71	40,00	20,00	60,00	20,00																																																																														
Lechuty Małe	1,33	0,00	0,46	0,00	4,00	2,67	0,00	1,79	2,02	0,00	4,00	0,00	3,53	0,00	1,33	1,33	1,96	0,60	0,00	60,46	66,76	-8,00	46,67	16,00	53,33	30,67																																																																														
Łęgi	2,94	0,98	1,39	1,02	2,94	0,98	0,00	1,79	1,01	0,00	0,98	0,98	1,18	7,69	1,96	1,96	3,92	1,19	0,00	51,61	65,93	-1,96	51,96	36,27	48,04	15,69																																																																														
Łobaczew Duży	4,12	2,06	6,48	7,14	3,82	2,06	0,00	7,74	7,07	0,00	0,29	0,00	1,18	0,00	1,18	1,18	7,84	2,38	0,00	60,46	66,76	-2,06	34,71	23,24	65,29	11,47																																																																														
Łobaczew Mały	2,43	0,81	2,78	2,04	2,02	0,81	0,00	2,98	2,02	0,00	0,40	0,00	1,18	0,00	0,81	2,83	3,92	4,17	0,00	60,46	66,76	-5,67	26,32	15,38	73,68	10,93																																																																														
Małaszewicze	3,55	1,10	25,46	17,35	1,74	1,03	0,58	16,07	16,16	56,25	1,23	0,26	22,35	30,77	0,32	1,87	9,80	17,26	0,06	55,06	63,89	-2,97	42,29	23,24	57,71	19,04																																																																														
Małaszewicze Duże	2,19	0,99	5,09	5,10	0,80	0,40	0,00	2,38	2,02	0,00	1,19	0,40	7,06	15,38	0,00	3,58	0,00	10,71	0,20	56,93	70,15	-2,58	36,38	18,49	63,62	17,89																																																																														
Małaszewicze Małe	2,77	1,39	6,48	7,14	3,96	3,56	0,00	11,90	18,18	0,00	0,59	0,00	3,53	0,00	1,39	2,97	13,73	8,93	0,00	58,70	67,72	-6,73	36,44	20,40	63,56	16,04																																																																														
Michalków	3,19	1,06	1,39	1,02	3,19	1,06	0,00	1,79	1,01	0,00	1,06	0,00	1,18	0,00	2,13	6,38	3,92	3,57	0,00	50,00	52,47	-9,57	41,49	26,60	58,51	14,89																																																																														
Murawiec Żuki	5,48	0,00	1,85	0,00	6,85	5,48	0,00	2,98	4,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,74	0,00	1,19	0,00	50,00	52,47	-4,11	42,47	30,14	57,53	12,33																																																																														
Nepie	1,86	1,40	1,85	3,06	4,19	0,93	0,00	5,36	2,02	0,00	0,47	0,00	1,18	0,00	1,86	4,19	7,84	5,36	0,93	64,34	60,96	-1,40	46,98	27,91	53,02	19,07																																																																														
Podolanka	7,69	4,62	2,31	3,06	7,69	3,08	0,00	2,98	2,02	0,00	12,31	0,00	9,41	0,00	0,00	1,54	0,00	0,60	0,00	55,06	63,89	16,92	47,69	15,38	52,31	32,31																																																																														
Polatycze	1,66	0,00	1,39	0,00	2,21	1,10	0,00	2,38	2,02	0,00	4,97	1,10	10,59	15,38	1,10	2,76	3,92	2,98	0,00	50,00	52,47	1,66	41,44	19,34	58,56	22,10																																																																														
Samowicze	6,06	4,55	5,56	9,18	3,03	1,01	0,00	3,57	2,02	0,00	0,51	0,00	1,18	0,00	0,51	2,53	1,96	2,98	0,00	65,12	67,63	-3,54	40,40	21,72	59,60	18,69																																																																														
Starzynka	2,38	2,38	0,46	1,02	2,38	2,38	0,00	0,60	1,01	0,00	2,38	0,00	1,18	0,00	0,00	2,38	0,00	0,60	0,00	64,34	60,96	0,00	38,10	23,81	61,90	14,29																																																																														
Zastawek	5,04	2,52	2,78	3,06	3,36	2,52	0,00	2,38	3,03	0,00	5,88	0,00	8,24	0,00	2,52	2,52	5,88	1,79	0,00	55,06	63,89	-6,72	37,82	21,01	62,18	16,81																																																																														

BEZROBOCIE

Zjawisko bezrobocia analizowano na podstawie czterech wskaźników: ogólnej liczby bezrobotnych na 100 mieszkańców, liczby osób długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy 24 miesiące i dłużej na 100 mieszkańców, udziału osób bezrobotnych w ogólnej ich liczbie oraz udziału osób długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy 24 miesiące i dłużej w ogólnej ich liczbie. Wyniki analizy tych wskaźników obrazują skalę i natężenie tego zjawiska w poszczególnych jednostkach. Na rycinie 2. przedstawiono przestrzenny rozkład wskaźnika bezrobocia dla jednostek analitycznych, obliczonego jako sumę ważoną zestandaryzowanych wartości wskaźników składowych. W analizie przyjęto, że bezrobocie długotrwale jest bardziej niekorzystnym zjawiskiem niż bezrobocie ogólne, stąd przy sumowaniu wskaźników częściowych bezrobocia, wskaźnikowi charakteryzującemu bezrobocie długotrwale przyznano wagę 0,75, zaś wskaźnikowi charakteryzującemu bezrobocie ogółem – wagę 0,25.

Ujemne wartości wskaźnika bezrobocia (tab. 3), czyli poniżej średniej dla gminy odnotowano w 13 jednostkach: Dobratycze-Kolonia, Kobylany, Kołpin Ogrodniki, Koroszczyń, Krzyczew, Kukuryki, Lebiedziew, Łobaczew Duży, Małaszewicze, Małaszewicze Małe, Podolanka, Samowicze i Zastawek. Przy czym najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce Małaszewiczach (-3,03), charakteryzującą się największą liczbą ludności (1 549 osób). W przypadku pozostałych jednostek, wartość ta kształtowała się w granicach -2,87 (Samowicze) ÷ -0,14 (Kobylany). Oprócz Małaszewicz, najniższe wartości wskaźnika (-2,87 i -2,51) odnotowano w jednostkach o znacznie niższych liczbach ludności zamieszkałej – odpowiednio: 198 i 577 osób i położonych w środkowej części gminy.

Rycina 2. Zestandaryzowany wskaźnik bezrobocia

UBÓSTWO

Zjawisko ubóstwa analizowano na podstawie sześciu wskaźników cząstkowych, tj.: liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (ogółem) na 100 mieszkańców, liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców, liczby rodzin pobierających dodatek mieszkaniowy na 100 mieszkańców, udziału rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (ogółem) w ogólnej ich liczbie, udziału rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogólnej ich liczbie, udziału rodzin pobierających dodatek mieszkaniowy w ogólnej ich liczbie. Wyniki analizy tych wskaźników obrazują skalę i natężenie tego zjawiska w poszczególnych jednostkach. Na rycinie 3. przedstawiono przestrzenny rozkład wskaźnika ubóstwa dla jednostek analitycznych, obliczonego jako sumę ważoną zestandaryzowanych wartości wskaźników składowych. W analizie przyjęto, że zjawisko korzystania z pomocy społecznej z powodu ubóstwa jest bardziej niekorzystnym zjawiskiem niż korzystania ze świadczeń pomocy społecznej i pobierania dodatku mieszkaniowego, stąd przy sumowaniu wskaźników cząstkowych ubóstwa, wskaźnikowi charakteryzującemu skalę i natężenie korzystania z pomocy społecznej z powodu ubóstwa przyznano wagę 0,5, zaś pozostałym wskaźnikom odpowiednio: 0,3 – dla wskaźników charakteryzujących korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej i 0,2 – dla wskaźników charakteryzujących pobieranie dodatku mieszkaniowego.

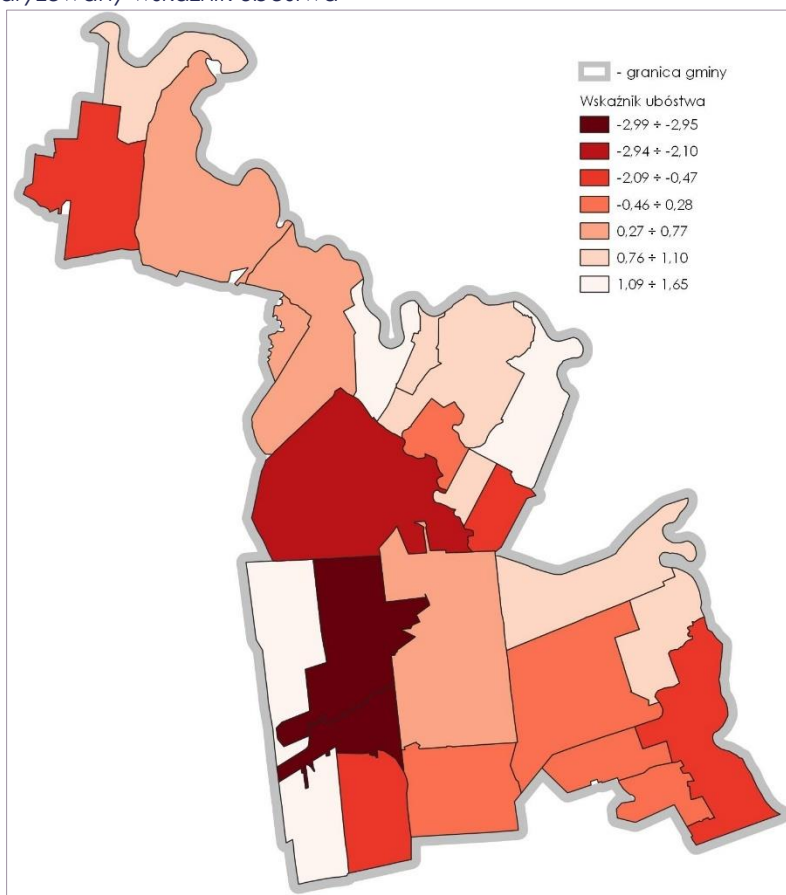
Niekorzystne, ujemne wartości wskaźnika ubóstwa (tab. 3), czyli poniżej średniej dla gminy odnotowano w 8 jednostkach: Bohukaty, Kołpin Ogrodniki, Koroszczyn, Łobaczew Duży, Małaszewicze, Małaszewicze Małe, Murawiec - Żuki i Podolanka. Najniższe wartości wskaźnika odnotowano w jednostkach: Małaszewicze (-2,99), Małaszewicze Małe (-2,95) i Koroszczyn (-2,70). Małaszewicze są jednostką zamieszkiwaną przez największą liczbę ludności wynoszącą 1 549 osób, zaś pozostałe dwie zamieszkiwało odpowiednio – 505 i 577 osób. W przypadku pozostałych jednostek, wartość wskaźnika kształtowała się w granicach $-2,09 \div -0,03$, przy czym najniższe wartości odnoszą się do jednostek: Murawiec - Żuki (-2,09), Podolanka (-0,97) i Łobaczew Duży (-0,72). Jednostki o najniższych wartościach wskaźnika koncentrują się głównie w środkowej i południowo-wschodniej części gminy.

PRZESTĘPCZOŚĆ

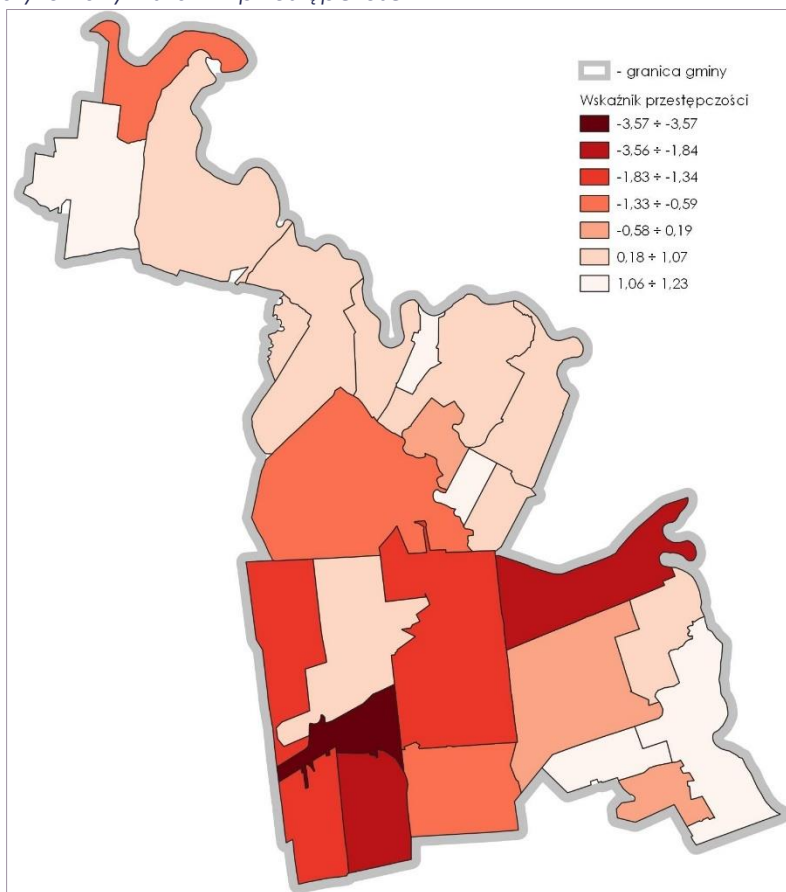
Zjawisko przestępczości analizowano na podstawie czterech wskaźników cząstkowych, tj.: liczby interwencji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego na 100 mieszkańców, liczby rodzin objętych procedurą „niebieskiej karty” na 100 mieszkańców, udziału interwencji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego w ich ogólnej liczbie, udziału rodzin objętych procedurą „Niebieskiej karty” w ich ogólnej liczbie. Na rycinie 4. przedstawiono przestrzenny rozkład ogólnego wskaźnika przestępczości dla jednostek analitycznych, obliczonego jako sumę ważoną zestandaryzowanych wartości wskaźników składowych. W analizie przyjęto, że obie kategorie zjawisk w takim samym stopniu wpływają na wartość wskaźnika przestępczości i z tego powodu przy sumowaniu wskaźników cząstkowych obu grupom wskaźników przyznano wagę 0,5.

Niekorzystne, ujemne wartości ogólnego wskaźnika przestępczości (tab. 3), czyli poniżej średniej dla gminy, odnotowano w 9 jednostkach: Kobylany, Kołpin Ogrodniki, Koroszczyn, Łęgi, Małaszewicze, Małaszewicze Duże, Podolanka, Polatycze i Zastawek. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce Małaszewicze (-3,57), charakteryzującą się najwyższą liczbą ludności zamieszkałej (1 549 osób). W przypadku pozostałych jednostek, wartość ta kształtowała się w granicach $-3,54 \div -0,21$, przy czym najniższe spośród nich wartości odnotowano w Polatyczach: -3,54, a najwyższe w jednostkach: Kołpin Ogrodniki (-0,21) i Zastawek (-0,59). Jednostki o najniższych wartościach wskaźnika koncentrują się głównie w środkowej i południowo-zachodniej części gminy.

Rycina 3. Zestandaryzowany wskaźnik ubóstwa

Rycina 4. Zestandaryzowany wskaźnik przestępczości

WYKLUCZENIE SPOŁECZNE ZE WZGLĘDU NA NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

W analizie zjawiska wykluczenia społecznego wykorzystano cztery wskaźniki cząstkowe, tj.: liczbę rodzin pobierających zasiłki przyznawane z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców, liczbę rodzin z orzeczeniem o niepełnosprawności na 100 mieszkańców, udział rodzin pobierających zasiłki przyznawane z powodu niepełnosprawności w ich ogólnej liczbie, udział rodzin z orzeczeniem o niepełnosprawności w ich ogólnej liczbie. Zjawiska te uznano, w skali gminy, za najpełniej określające cechę, o której mowa w ustawie o rewitalizacji, tj. wysoką liczbę mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062). Na rycinie 5. przedstawiono przestrzenny rozkład ogólnego wskaźnika wykluczenia społecznego ze względu na niepełnosprawność, obliczonego jako sumę ważoną zestandaryzowanych wartości wskaźników składowych. Przyjęto, że obie kategorie zjawisk w takim samym stopniu wpływają na wartość wskaźnika przestępczości i z tego powodu przy sumowaniu wskaźników cząstkowych obu grupom wskaźników przyznano wagę 0,5.

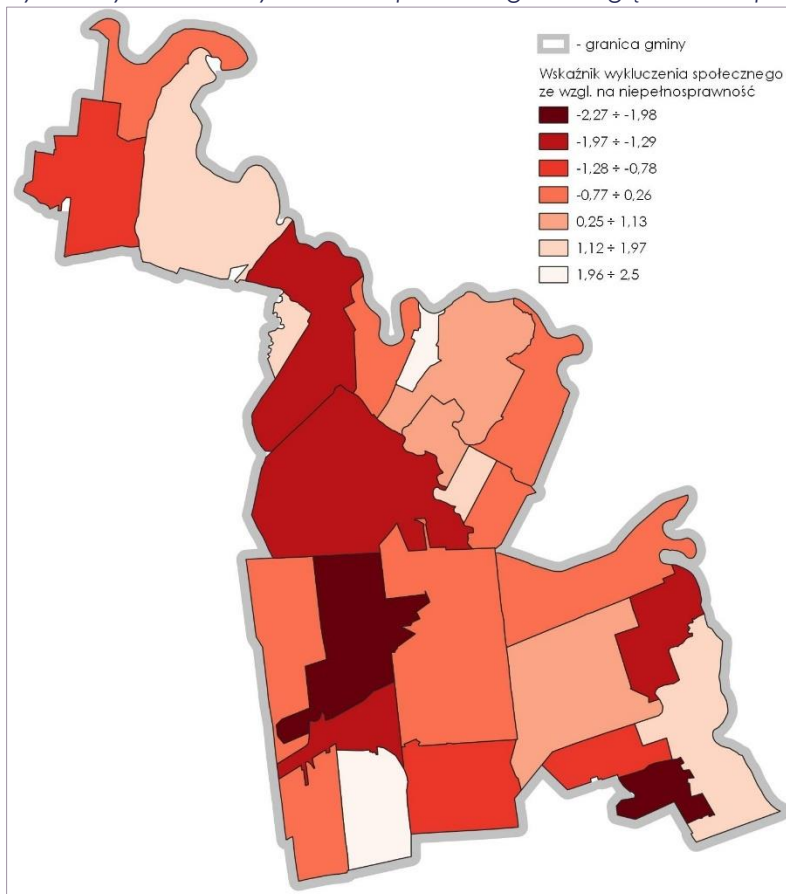
Niekorzystne, ujemne wartości wskaźnika wykluczenia (tab. 3), czyli poniżej średniej dla gminy odnotowano w 10 jednostkach: Bohukały, Dobratycze-Kolonia, Kobylany, Kołpin Ogrodniki, Koroszczyn, Małaszewicze, Małaszewicze Małe, Michalków, Neple i Zastawek. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce Małaszewicze Małe (-2,27). W przypadku pozostałych jednostek, wartość ta kształtowała się w granicach $-1,98 \div -0,17$, przy czym najniższe wartości odnoszą się do jednostek: Kołpin Ogrodniki (-1,98), Małaszewicze (-1,80), Michalków (-1,64) i Neple (-1,62), a najwyższa do Kobylan (-0,17). Jednostki o najniższych wartościach wskaźnika koncentrują się głównie w środkowo-zachodniej i południowo-wschodniej części gminy.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I UCZESTNICTWO W ŻYCIU PUBLICZNYM

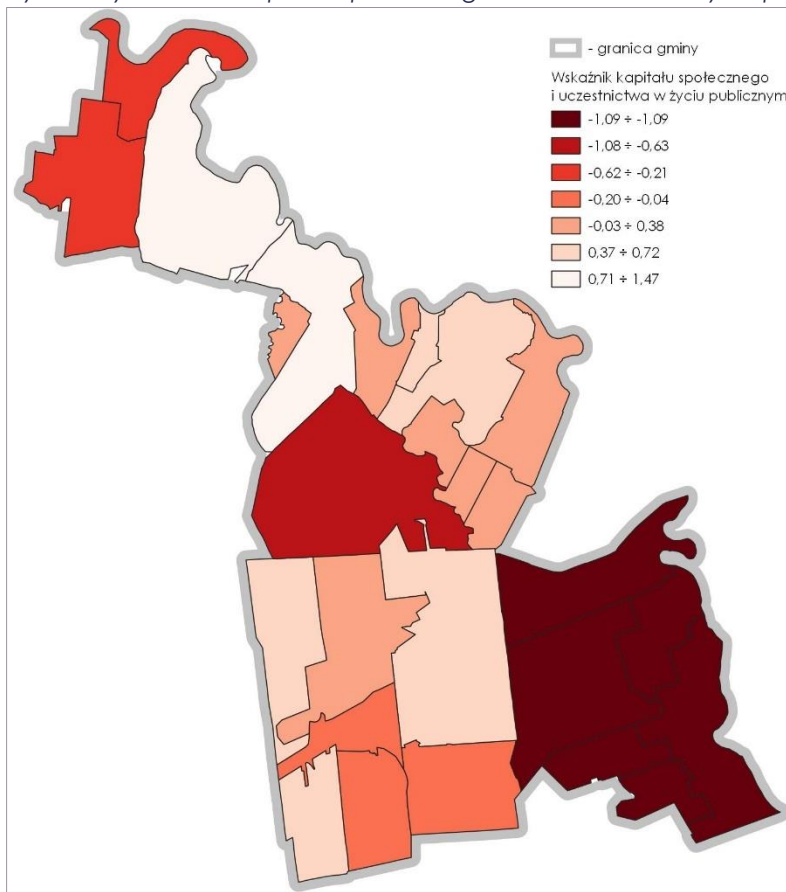
Poziom kapitału społecznego jako zjawiska bazującego na zaufaniu członków danej społeczności do siebie nawzajem, normach, wartościach, a także na zdolności do współpracy można mierzyć za pomocą obiektywnych wskaźników empirycznych. Takimi wskaźnikami są: liczba NGO na 100 mieszkańców, frekwencja w wyborach samorządowych 2018 na wójta, frekwencja w wyborach prezydenckich 2020, przede wszystkim w gminach takiej wielkości jak Terespol. Na rycinie 6. przedstawiono przestrzenny rozkład ogólnego wskaźnika kapitału społecznego i uczestnictwa w życiu publicznym dla jednostek analitycznych, obliczonego jako sumę ważoną zestandaryzowanych wartości wskaźników składowych. W analizie przyjęto, że frekwencja w wyborach, zarówno lokalnych wyborach samorządowych, jak i prezydenckich jest bardziej istotnym zjawiskiem w obrazowaniu zaangażowania lokalnej społeczności niż liczba organizacji pozarządowych (które mogą być zakładane poza gminą), stąd przy sumowaniu wskaźników cząstkowych, wskaźnikom dotyczącym frekwencji wyborczej przyznano wagi po 0,35, zaś wskaźnikowi liczby organizacji pozarządowych – wagę 0,3.

Niekorzystne, ujemne wartości wskaźnika kapitału społecznego i uczestnictwa w życiu publicznym (tab. 3), czyli poniżej średniej dla gminy odnotowano w 12 jednostkach: Bohukały, Dobratycze-Kolonia, Kołpin Ogrodniki, Koroszczyn, Lebiezdiew, Łęgi, Małaszewicze, Michalków, Murawiec Żuki, Podolanka, Polatycze i Zastawek. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostkach: Dobratycze-Kolonia, Kołpin Ogrodniki, Michalków, Polatycze, Lebiezdiew i Murawiec Żuki (-1,09), które (poza Lebiezdiewem i Polatyczami) w skali gminy są jednymi z najmniej zaludnionych jednostek z liczbą ludności je zamieszkującej w granicach od 29 do 102 mieszkańców. W przypadku pozostałych jednostek, wartość ta kształtowała się w granicach $-0,63 \div -0,04$, przy czym najniższa wartość odnosi się do Koroszczyna.

Rycina 5. Zestandaryzowany wskaźnik wykluczenia społecznego ze względu na niepełnosprawność

Rycina 6. Zestandaryzowany wskaźnik kapitału społecznego i uczestnictwa w życiu publicznym

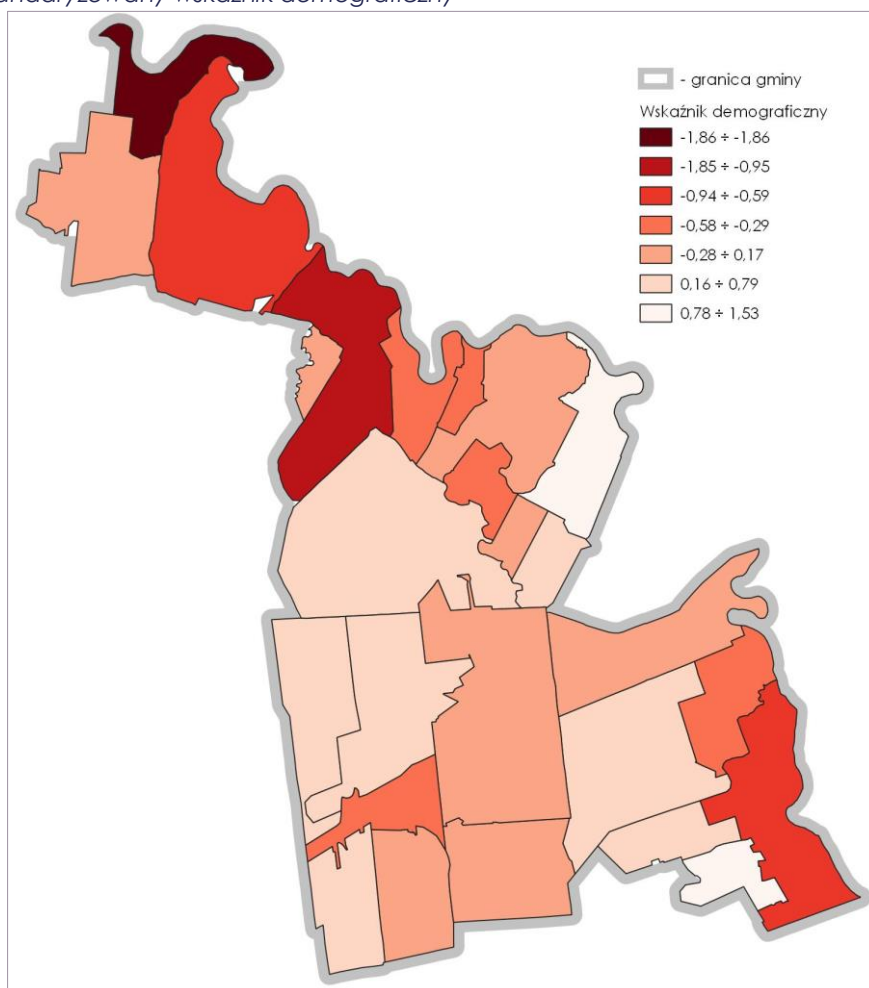

DEMOGRAFIA

Zjawiska demograficzne zachodzące w gminie przeanalizowano na podstawie pięciu wskaźników cząstkowych, tj.: zmiana liczby ludności w latach 2019-2021 w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczby osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 mieszkańców, liczby osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców, liczby osób w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców, liczby osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 mieszkańców wskaźnika określającego zmiany liczby ludności w latach 2019 - 2021. Na rycinie 7. przedstawiono przestrzenny rozkład wskaźnika demograficznego dla jednostek analitycznych.

Niekorzystne, ujemne wartości wskaźnika demograficznego (tab. 3), czyli poniżej średniej dla gminy odnotowano w 11 jednostkach: Krzyczew, Kukuryki, Kuzawka, Lechuty Małe, Łęgi, Neple, Małaszewicze, Michalków, Murawiec Żuki, Podolanka i Samowicze. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w Łęgach (-1,86), które zamieszkiwało 102 mieszkańców, co stanowiło 1,6% ludności gminy. W przypadku pozostałych jednostek, wartość wskaźnika kształtowała się w granicach $-0,95 \div -0,05$, przy czym najniższe wartości odnoszą się do jednostek: Neple (-0,95) i Murawiec Żuki (-0,70), a najwyższe do Samowicz i Podolanki (-0,05). 8

Rycina 7. Zestandaryzowany wskaźnik demograficzny

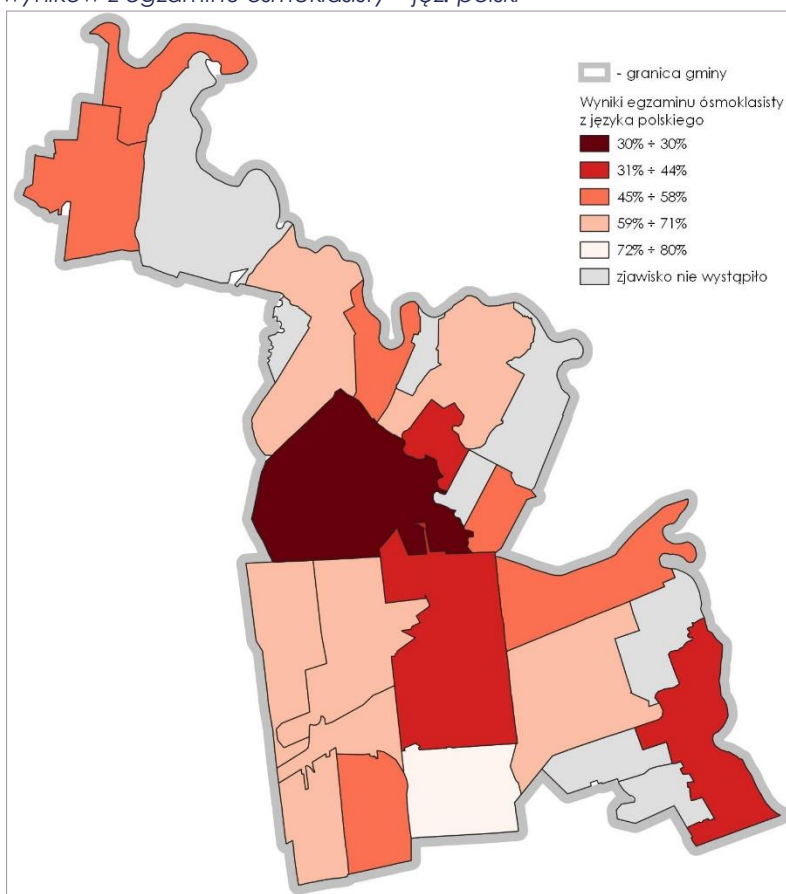

SPOŁECZNE ZJAWISKA UZUPEŁNIAJĄCE

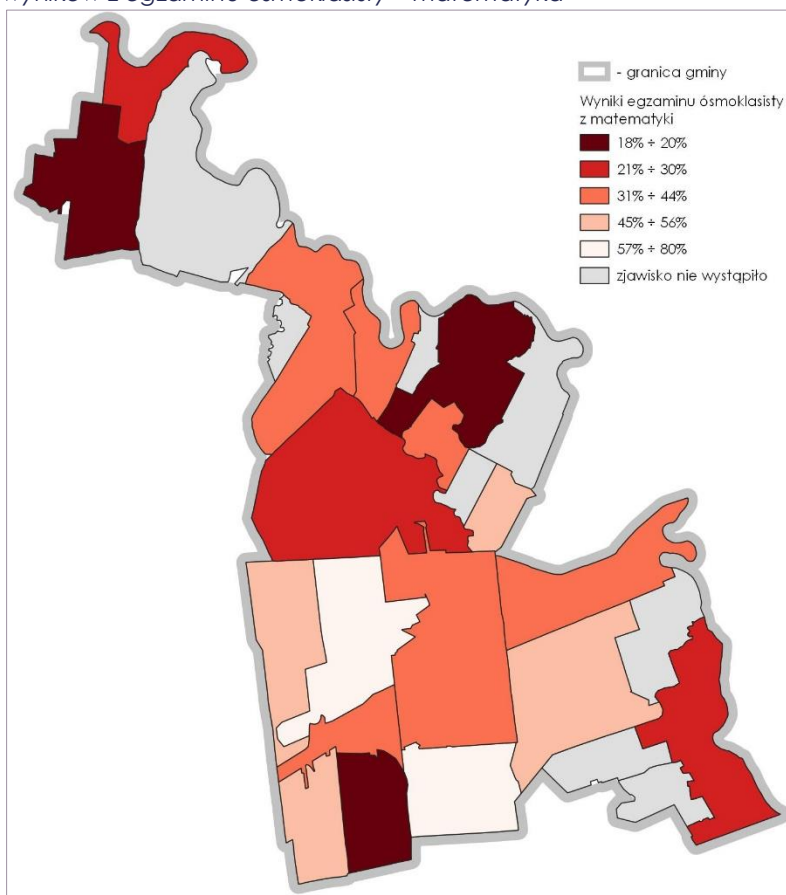
Miernikiem poziomu edukacji w szkołach podstawowych, jako istotnego czynnika społecznego, o którym mowa w ustawie o rewitalizacji są wyniki egzaminów ósmoklasisty. Jest to zjawisko, które w niniejszym raporcie zostało przeanalizowane jako uzupełniające, ze względu na dostępność, jakość danych i jednorodność pokrycia nimi obszaru gminy, które nie pozwoliły na jego włączenie do wskaźnika syntetycznego. W związku z powyższym zdecydowano się nie brać pod uwagę zjawiska poziomu edukacji przy określaniu obszarów gminy z kumulacją negatywnych zjawisk. Jednak ze względu na jego znaczenie poniżej przedstawiono analizę w możliwym odniesieniu do jednostek.

Niski poziom edukacji jest pośrednio powiązany ze zjawiskiem bezrobocia i ubóstwa, dotyczy jednak częściowo innej grupy społecznej – dzieci. Złe wyniki w nauce na wczesnym etapie życia mogą negatywnie wpływać na dalszy rozwój osobisty, prowadzić do gorszej sytuacji materialnej, życiowej oraz wykluczenia z różnego rodzaju aktywności. Ogólna analiza wyników z egzaminu ósmoklasisty w 2021 r. z jęz. polskiego, matematyki i jęz. angielskiego, wskazuje, że sześć jednostek (Bohukaty, Kobylany, Koroszczyń, Lechuty Małe, Murawiec Żuki i Podolanka) wyróżnia się w negatywnym kontekście. W przypadku jednostek Murawiec Żuki, Koroszczyń i Lechuty Małe średnia wyników egzaminu z trzech przedmiotów nie przekroczyła 40 %, a w Kobylanach średnia z trzech przedmiotów wynosiła w granicach 40 ÷ 45%. Natomiast w Bohukatach i Podolance średnia wyników z matematyki i jęz. angielskiego wahała się w granicach 19 ÷ 33%, a z jęz. polskiego – 54 ÷ 58%. W przypadku egzaminu z języka polskiego najniższą średnią wyników odnotowano w jednostkach: Koroszczyń (30%), Murawiec Żuki (36,5%) i Lechuty Małe (40%). W odniesieniu do egzaminu z matematyki najniższe średnie odnotowano w czterech jednostkach: Smowicze (18%), Bohukaty (20%), Łęki (26%) i Murawiec Żuki (26%). Natomiast w przypadku egzaminu z języka angielskiego najgorsze wyniki odnotowano w jednostkach: Murawiec Żuki (22%) i Bohukaty (26%).

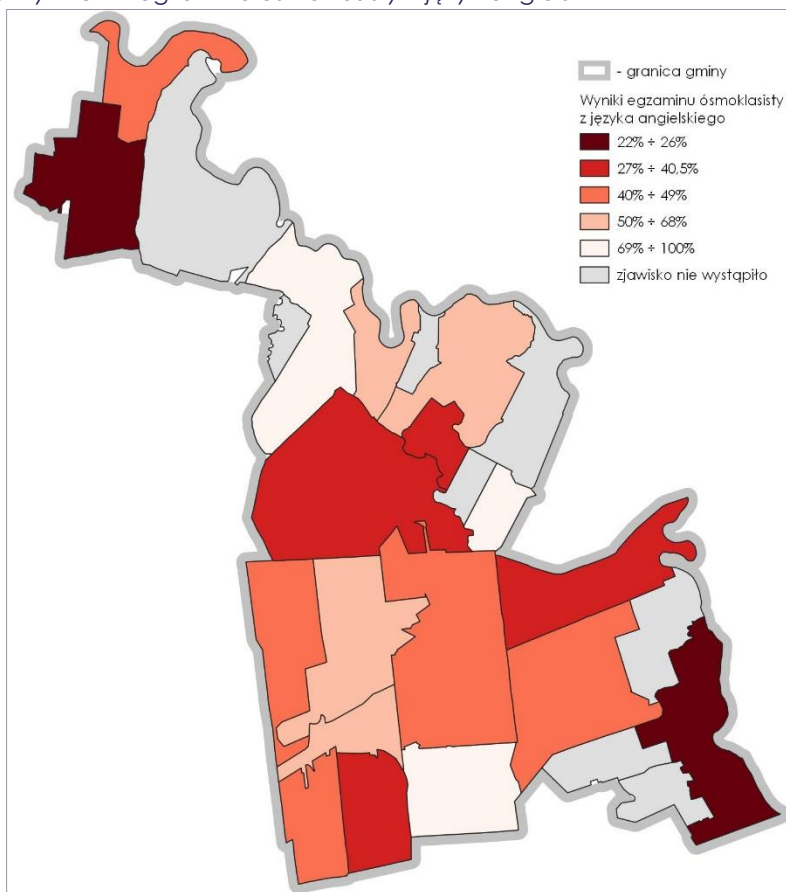
Rycina 8. Średnia wyników z egzaminu ósmoklasisty – jęz. polski

Rycina 9. Średnia wyników z egzaminu ósmoklasisty – matematyka

Rycina 10. Średnia wyników z egzaminu ósmoklasisty – język angielski

PODSUMOWANIE ANALIZY ZJAWISK SPOŁECZNYCH

Z obszarami z kumulacją zjawisk kryzysowych mamy do czynienia w sytuacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych. Aby móc stwierdzić, że na danym terenie występuje taka sytuacja, dokonano sumowania wskaźników poszczególnych zjawisk, otrzymując syntetyczny wskaźnik społeczny (tab. 3). Wartość tego wskaźnika pozwala określić natężenie zjawisk kryzysowych na terenie danej jednostki analitycznej, im mniejsza tym większe natężenie zjawisk kryzysowych. W tabeli 3. pogrubioną czerwoną czcionką wyróżniono wartości syntetycznego wskaźnika społecznego poniżej średniej dla gminy.

Niekorzystne, ujemne wartości syntetycznego wskaźnika społecznego, czyli poniżej średniej dla gminy odnotowano w 13 jednostkach: Dobratycze-Kolonia, Kobylany, Kołpin Ogrodniki, Koroszczyn, Łęgi, Łobaczew Duży, Małaszewicze, Małaszewicze Małe, Michalków, Neple, Podolanka, Samowicze i Zastawek. Ich przestrzenne rozmieszczenie (ryc. 11) wskazuje na koncentrację analizowanych zjawisk głównie środkowo-południowej części gminy (Neple, Koroszczyn, Samowicze, Łobaczew Duży, Kobylany, Małaszewicze Małe, Małaszewicze, Podolanka i Zastawek), stanowiącej stosunkowo zwarty przestrzennie obszar, a także w północnej części (Łęgi) i południowo-wschodniej części gminy (Michalków, Dobratycze-Kolonia, Kołpin Ogrodniki).

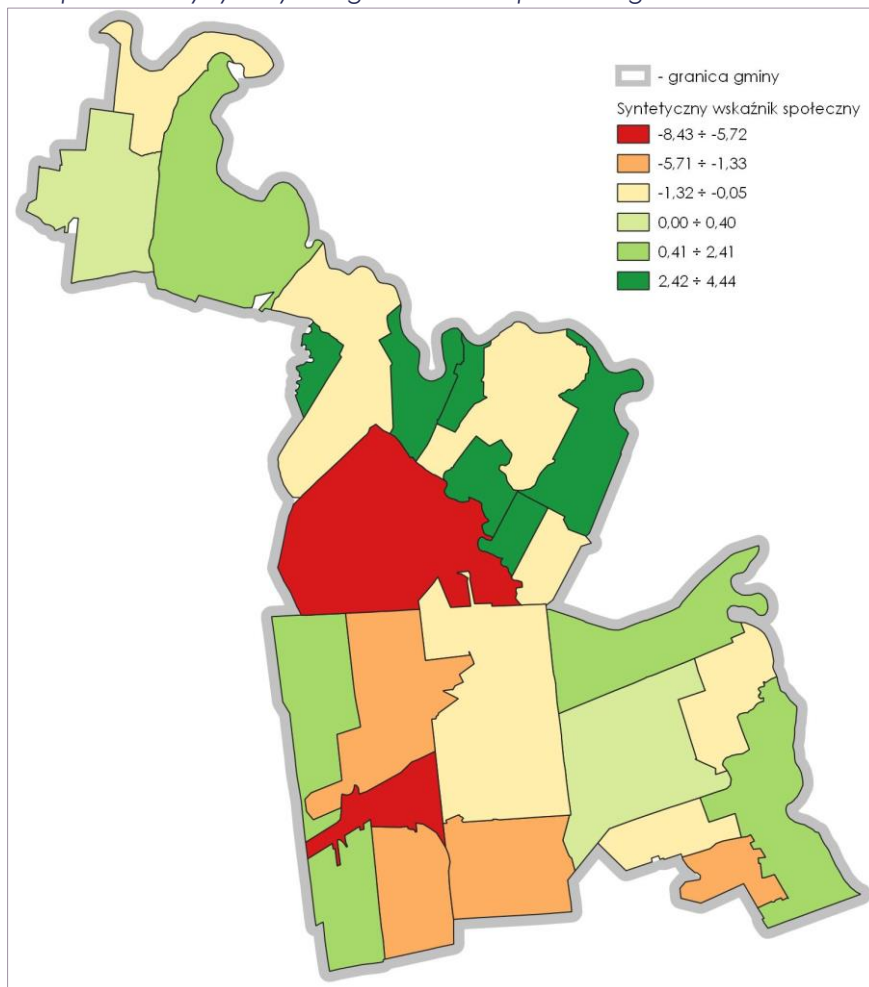
Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce Małaszewicze (-8,43), która jest najbardziej zaludnioną jednostką (1 549 mieszkańców, 23,5% ludności gminy). W przypadku pozostałych jednostek, wartość wskaźnika kształtowała się w granicach -5,72 ÷ -0,05, przy czym najniższe wartości odnoszą się do jednostek: Koroszczyn (-5,72), Małaszewicze Małe (-3,22), Kołpin Ogrodniki (-2,02). Jednostka Kołpin Ogrodniki, z liczbą mieszkańców wynoszącą 29 osób (0,4% mieszkańców gminy) jest najmniejszą pod względem ludnościowym spośród wszystkich jednostek analitycznych. Najwyższe wartości wskaźnika syntetycznego odnotowano dla jednostek: Dobratycze-Kolonia (-0,05) i Łobaczew Duży (-0,1).

Tabela 3. Zestawienie zestandaryzowanych wskaźników społecznych i syntetycznego wskaźnika społecznego

Jednostka	Bezrobocie	Ubóstwo	Przystępczość	Wykluczenie społeczne ze wzgl. na niepełnosprawność	Kapitał społeczny i uczestnictwo w życiu publicznym	Demografia	Syntetyczny wskaźnik społeczny
Bohukały	0,65	-0,47	1,23	-0,79	-0,21	0,11	0,24
Dobratycze-Kolonia	-0,15	0,28	1,23	-0,90	-1,09	0,79	-0,05
Kobylany	-0,14	0,69	-1,50	-0,17	0,58	0,06	-0,36
Kołpin Ogrodniki	-0,69	-0,03	-0,21	-1,98	-1,09	1,32	-2,02
Koroszczyn	-2,51	-2,70	-1,13	-1,29	-0,63	0,31	-5,72
Krzyszew	-0,94	0,76	0,98	1,13	1,31	-0,59	1,13
Kukuryki	-1,09	0,88	1,23	2,50	0,72	-0,42	2,41
Kuzawka	2,23	1,65	0,98	0,26	0,29	-0,42	3,53
Lebiedziew	-0,29	0,16	0,07	0,49	-1,09	0,43	0,20
Lechuły Duże	1,66	0,95	1,23	1,40	0,38	0,11	4,44
Lechuły Małe	2,15	0,00	0,19	0,98	0,38	-0,38	3,04
Łęgi	1,17	1,05	-1,23	0,07	-0,21	-1,86	-0,81
Łobaczew Duży	-0,91	-0,72	1,07	0,05	0,38	0,40	-0,10
Łobaczew Mały	1,09	1,10	1,05	0,11	0,38	1,53	3,99
Małaszewicze	-3,03	-2,99	-3,57	-1,80	-0,04	-0,29	-8,43

Jednostka	Bezrobocie	Ubóstwo	Przestępczość	Wykluczenie społeczne ze wzgl. na niepełnosprawność	Kapitał społeczny i uczestnictwo w życiu publicznym	Demografia	Syntetyczny wskaźnik społeczny
Małaszewicze Duże	0,36	1,56	-1,34	0,10	0,61	0,50	1,38
Małaszewicze Małe	-0,36	-2,95	0,79	-2,27	0,33	0,33	-3,22
Michalków	1,10	0,97	0,93	-1,64	-1,09	-0,51	-0,64
Murawiec Żuki	1,56	-2,09	1,23	1,54	-1,09	-0,70	1,43
Nepłe	0,70	0,45	1,04	-1,62	1,47	-0,95	-0,39
Podolanka	-1,88	-0,97	-1,84	1,97	-0,12	-0,05	-1,41
Polatycze	2,07	0,98	-3,55	0,11	-1,09	0,06	0,41
Samowicze	-2,87	0,77	1,03	0,81	0,72	-0,05	-0,85
Starzynka	0,51	0,64	0,70	1,72	0,29	0,10	3,14
Zastawek	-0,39	0,03	-0,59	-0,78	-0,12	0,17	-1,33

Rycina 11. Rozkład przestrzenny syntetycznego wskaźnika społecznego

Stosownie do zapisów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, przedsięwzięcia rewitalizacyjne prowadzi się na terenach charakteryzujących się występowaniem stanu kryzysowego. Obszar gminy znajdujący się w takim stanie, to taki obszar, na którym mamy

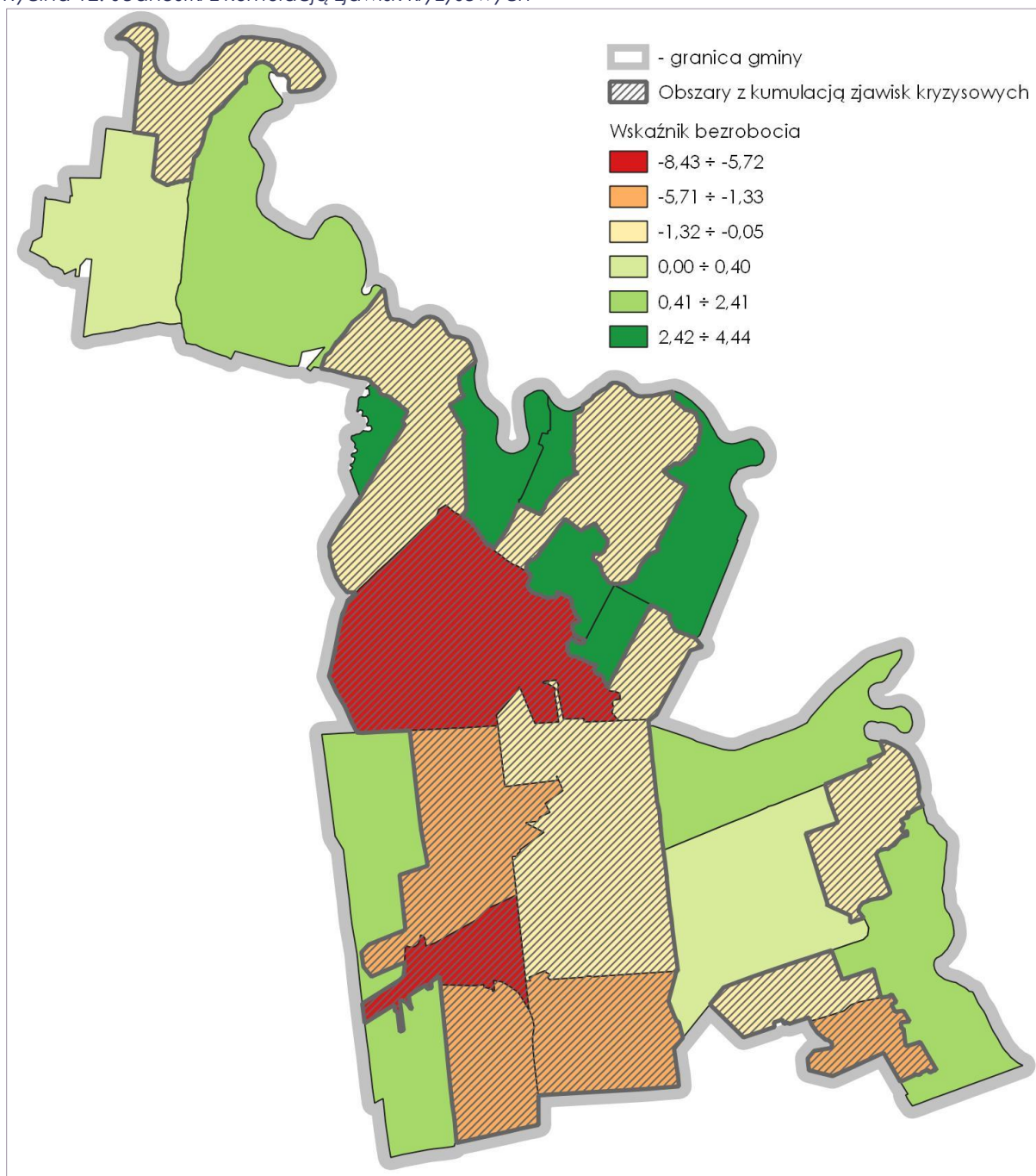
do czynienia z koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. W wyniku przeprowadzonej analizy wskaźnikowej zjawisk społecznych, jako obszary z kumulacją zjawisk kryzysowych należy uznać te jednostki, dla których syntetyczny wskaźnik społeczny przyjmuje wartości ujemne, co świadczy o szczególnym natężeniu negatywnych zjawisk społecznych.

W związku z powyższymi obszarami gminy z kumulacją zjawisk kryzysowych gminy Terespol należy uznać tereny jednostek: Dobratycze-Kolonia, Kobylany, Kołpin Ogrodniki, Koroszczyń, Łęgi, Łobaczew Duży, Małaszewicze, Małaszewicze Małe, Michalków, Neple, Podolanka, Samowicze i Zastawek (tab. 4, ryc. 12).

Tabela 4. Zestawienie wartości wskaźników dla jednostek analitycznych o szczególnym natężeniu negatywnych zjawisk społecznych

Jednostka	Bezrobocie	Ubóstwo	Przestępczość	Wykluczenie społeczne ze wzgl. na niepełnosprawność	Kapitał społeczny i uczestnictwo w życiu publicznym	Demografia	Syntetyczny wskaźnik społeczny	Powierzchnia [km ²]	Ludność
Dobratycze-Kolonia	-0,15	0,28	1,23	-0,90	-1,09	0,79	-0,05	2,71	102
Kobylany	-0,14	0,69	-1,50	-0,17	0,58	0,06	-0,36	12,79	496
Kołpin Ogrodniki	-0,69	-0,03	-0,21	-1,98	-1,09	1,32	-2,02	2,12	29
Koroszczyń	-2,51	-2,70	-1,13	-1,29	-0,63	0,31	-5,72	14,02	577
Łęgi	1,17	1,05	-1,23	0,07	-0,21	-1,86	-0,81	3,98	102
Łobaczew Duży	-0,91	-0,72	1,07	0,05	0,38	0,40	-0,10	1,97	340
Małaszewicze	-3,03	-2,99	-3,57	-1,80	-0,04	-0,29	-8,43	2,91	1 549
Małaszewicze Małe	-0,36	-2,95	0,79	-2,27	0,33	0,33	-3,22	7,75	505
Michalków	1,10	0,97	0,93	-1,64	-1,09	-0,51	-0,64	3,87	94
Neple	0,70	0,45	1,04	-1,62	1,47	-0,95	-0,39	8,05	215
Podolanka	-1,88	-0,97	-1,84	1,97	-0,12	-0,05	-1,41	4,38	65
Samowicze	-2,87	0,77	1,03	0,81	0,72	-0,05	-0,85	7,07	198
Zastawek	-0,39	0,03	-0,59	-0,78	-0,12	0,17	-1,33	5,75	119

Rycina 12. Jednostki z kumulacją zjawisk kryzysowych

4 DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Zgodnie z przepisami ustawowymi, obszar gminy, na którym występuje kumulacja negatywnych zjawisk społecznych, czyli znajdujący się w stanie kryzysowym można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z negatywnych zjawisk (art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji):

- gospodarczych, w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
- środowiskowych, w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
- przestrzenno-funkcjonalnych, w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
- technicznych, w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефункционowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

NEGATYWNE ZJAWISKA GOSPODARCZE

Negatywne zjawiska w sferze gospodarczej analizowano na podstawie czterech wskaźników cząstkowych (obliczone wartości wskaźników przedstawia tabela 5), tj.:

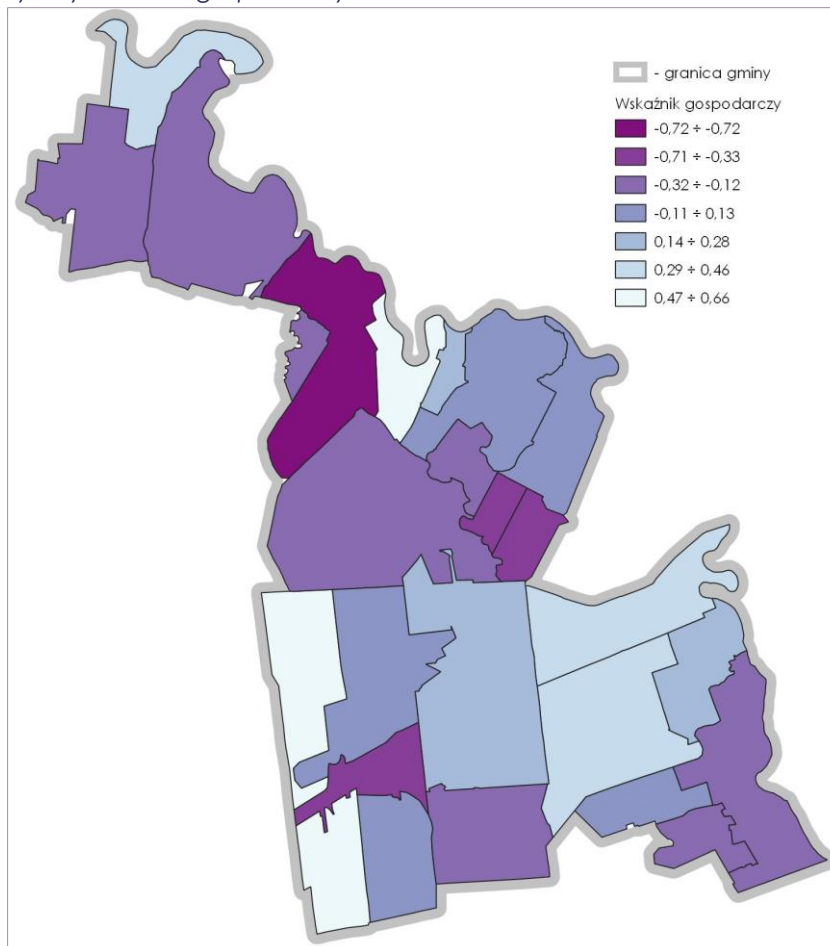
- liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w 2021 r. na 100 mieszkańców,
- udziału nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 r. w ich łącznej liczbie,
- udziału wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 r. w ich łącznej liczbie,
- udziału podmiotów gospodarczych, które zawiesiły działalność w 2021 r. w ich łącznej liczbie.

Dane do analiz pozyskano z CEIDG. W pracach analitycznych przyjęto, że analizowane negatywne zjawiska gospodarcze w równym stopniu wpływają na ogólny obraz i sytuację gospodarczą gminy. Z tego powodu przy sumowaniu cząstkowych wskaźników gospodarczych przyznano równe wagi, tj. po 0,25. Na rycinie 13. przedstawiono przestrzenny rozkład syntetycznego wskaźnika gospodarczego dla jednostek analitycznych obliczonego jako sumę ważoną zstandaryzowanych wartości wskaźników cząstkowych. Z tego rozkładu wynika, że szczególne nagromadzenie niekorzystnych zjawisk gospodarczych ma miejsce głównie w środkowej i północnej części gminy oraz w mniejszym natężeniu w południowych jej obszarach.

Ujemne wartości syntetycznego wskaźnika sfery gospodarczej (tab. 5), czyli poniżej średniej dla gminy odnotowano w 12 jednostkach: Bohukały, Kołpin Ogrodniki, Koroszczyń, Krzyczew, Lechuty Duże, Lechuty Małe, Łobaczew Duży, Małaszewicze, Murawiec Żuki, Neple, Starzynka

i Zastawek. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce Neple (-0,72). W przypadku pozostałych jednostek, wartość ta kształtowała się w granicach $-0,50 \div -0,12$, przy czym najniższe wartości odnoszą się do jednostek: Łobaczew Duży (-0,50), Małaszewicze (-0,39) i Lechuty Duże (-0,33).

Rycina 13. Syntetyczny wskaźnik gospodarczy

NEGATYWNE ZJAWISKA ŚRODOWISKOWE

Negatywne zjawiska w sferze środowiskowej analizowano na podstawie dwóch wskaźników częściowych (obliczone wartości wskaźników przedstawia tabela 5), tj.:

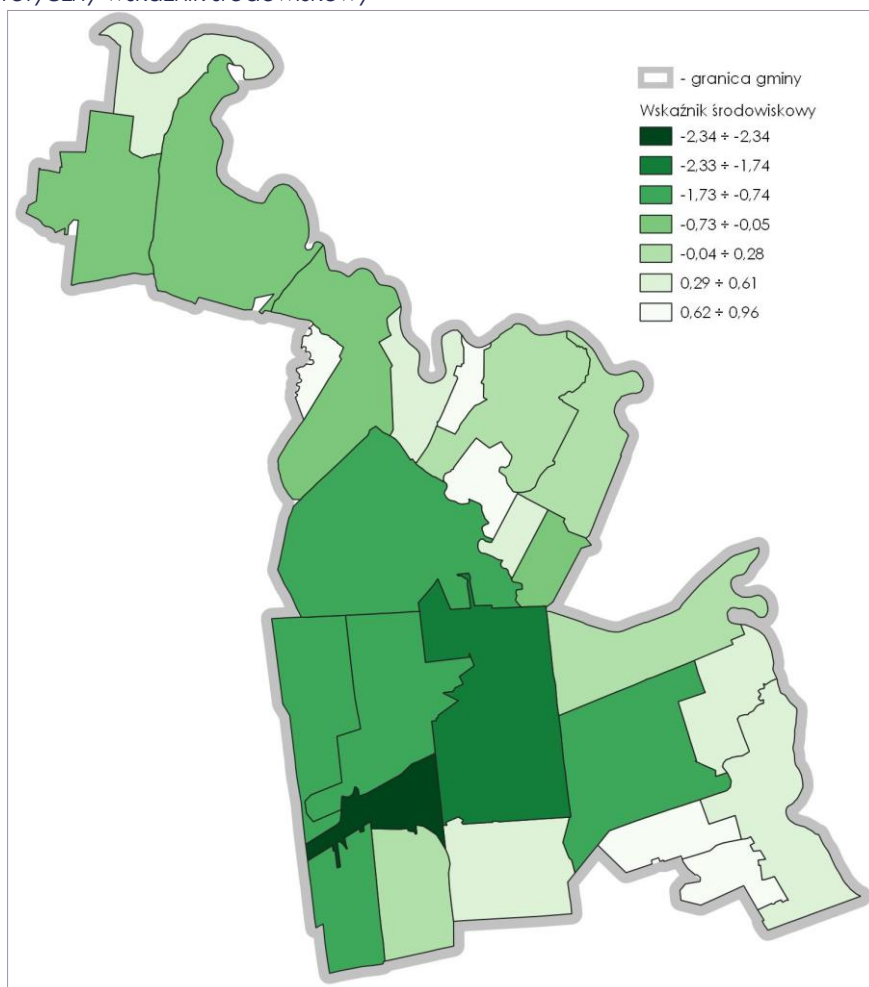
- udziału budynków ogółem wyposażonych w źródła ciepła (piece grzewcze, kotłownie) na paliwo stałe (węgiel) w 2021r. w ich łącznej liczbie,
- udziału budynków znajdujących się w zasobie gminy wyposażonych w źródła ciepła (piece grzewcze, kotłownie) na paliwo stałe (węgiel) w 2021r. w ich łącznej liczbie.

W analizie przyjęto, że negatywne zjawiska środowiskowe w większym stopniu oddają wskaźniki dotyczące liczby budynków ogółem wyposażonych w źródła ciepła na paliwo stałe niż liczba budynków znajdujących się w zasobie gminy wyposażonych w źródła ciepła na paliwo stałe ze względu na skalę i proporcje obu tych wskaźników. Z tego powodu przy sumowaniu częściowych wskaźników środowiskowych, wskaźnikom dotyczącym budynków ogółem wyposażonych w źródła ciepła na paliwo stałe przyznano wagę po 0,75, zaś wskaźnikowi budynków znajdujących się w zasobie gminy wyposażonych w źródła ciepła – wagę 0,25. Na rycinie 14. przedstawiono przestrzenny rozkład wskaźnika środowiskowego dla jednostek analitycznych obliczonego jako sumę ważoną zestandaryzowanych wartości wskaźników częściowych. Na podstawie tego rozkładu można stwierdzić, że szczególne nagromadzenie

niekorzystnych zjawisk środowiskowych ma miejsce głównie w środkowo-wschodniej części gminy.

Ujemne wartości syntetycznego wskaźnika sfery środowiskowej (tab. 5), czyli poniżej średniej dla gminy odnotowano w 10 jednostkach: Bohukały, Kobylany, Koroszczyn, Krzyczew, Lebień, Łobaczew Duży, Małaszewicze, Małaszewicze Duże, Małaszewicze Małe i Neple. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce Małaszewicze (-2,34), natomiast w przypadku pozostałych jednostek, wartość ta kształtowała się w granicach $-1,74 \div -0,05$, przy czym najniższe wartości odnoszą się do jednostek: Kobylany (-1,74), Małaszewicze Małe (-1,03), Lebień (-1,00), Koroszczyn (-0,94) i Małaszewicze Duże (-0,74).

Rycina 14. Syntetyczny wskaźnik środowiskowy

NEGATYWNE ZJAWISKA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE

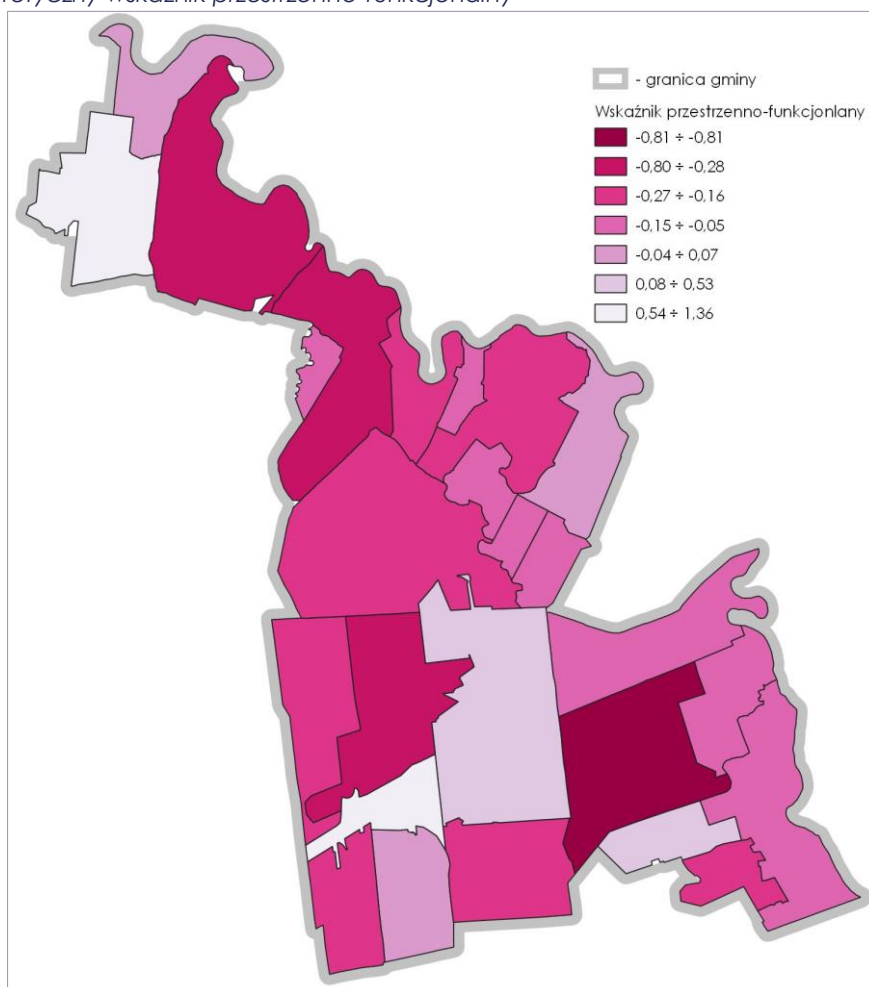
Negatywne zjawiska w sferze przestrzenno-funkcjonalnej analizowano na podstawie pięciu wskaźników cząstkowych (obliczone wartości wskaźników przedstawia tabela 5), tj.:

- udziału obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków w ich łącznej liczbie,
- udziału obiektów zabytkowych wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków w ich łącznej liczbie,
- udziału obiektów infrastruktury kulturalnej w ich łącznej liczbie,
- udziału obiektów infrastruktury sportowej w ich łącznej liczbie,
- liczby placówek opieki zdrowotnej na 100 mieszkańców.

W analizie przyjęto, że negatywne zjawiska w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w większym stopniu oddaje wskaźnik dotyczący dostępności usług publicznych. Z tego powodu przy sumowaniu cząstkowych wskaźników przestrzenno-funkcjonalnych, wskaźnikowi określającemu dostępność placówek usług zdrowotnych przypisano wagę 0,3, a wskaźnikom określającym dostępność obiektów infrastruktury kulturalnej i sportowej – po 0,2, zaś wskaźnikom dotyczącym liczby zabytków ujętych w wojewódzkim rejestrze zabytków i liczby obiektów ujętych w GEZ wagi po 0,15. Na rycinie 15. przedstawiono przestrzenny rozkład wskaźnika przestrzenno-funkcjonalnego dla jednostek analitycznych, obliczonego jako sumę ważoną zstandaryzowanych wartości wskaźników cząstkowych. Dla znacznej liczby jednostek odnotowano ujemne wartości wskaźnika, stąd rozkład przestrzenny wskaźnika wskazuje, że znaczna część gminy boryka się z problemami w tym zakresie. Jednakże szczególne nagromadzenie niekorzystnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych zauważalne jest głównie w północnej i środkowo-południowej części gminy.

Ujemne wartości syntetycznego wskaźnika sfery przestrzenno-funkcjonalnej (tab. 7), czyli poniżej średniej dla gminy odnotowano w 18 jednostkach: Kołpin Ogrodniki, Koroszczyn, Krzyczew, Kukuryki, Kuzawka, Lebiedziew, Lechuty Duże, Lechuty Małe, Łobaczew Duży, Małaszewicze Duże, Małaszewicze Małe, Michalków, Murawiec Żuki, Neple, Polatycze, Samowicze, Starzynka i Zastawek. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce Lebiedziew (-0,81). W przypadku pozostałych jednostek, wartość ta kształtowała się w granicach $-0,38 \div -0,05$, przy czym najniższe wartości dotyczą jednostek miejskich: Neple (-0,38), Krzyczew (-0,29), Małaszewicze Małe (-0,28) i Koroszczyn (-0,24), natomiast najwyższe – Łobaczewa Dużego, Kukuryki i Stażynki (-0,05).

Rycina 15. Syntetyczny wskaźnik przestrzenno-funkcjonalny

NEGATYWNE ZJAWISKA TECHNICZNE

Negatywne zjawiska w sferze technicznej analizowano na podstawie czterech wskaźników cząstkowych (obliczone wartości wskaźników przedstawia tabela 5), tj.:

- udziału budynków użyteczności publicznej wymagających głębokich prac termomodernizacyjnych lub modernizacyjnych w łącznej ich liczbie,
- udziału obiektów użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w łącznej ich liczbie,
- liczby lokali komunalnych wymagających głębokich prac termomodernizacyjnych lub modernizacyjnych,
- liczby mieszkańców komunalnych bez łazienki.

W analizie przyjęto, że na obraz negatywnych zjawisk w sferze technicznej większy wpływ mają wskaźniki dotyczące stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej. Z tego powodu przy sumowaniu cząstkowych wskaźników technicznych, wskaźnikom tym przypisano wagi po 0,35, zaś wskaźnikom dotyczącym lokali komunalnych – wagi po 0,15. Na rycinie 16. przedstawiono przestrzenny rozkład wskaźnika technicznego, obliczonego jako sumę ważoną zestandaryzowanych wartości wskaźników cząstkowych. Na podstawie tego rozkładu można stwierdzić, że (podobnie jak w przypadku sfery przestrzenno-funkcjonalnej) znaczna część gminy boryka się z problemami w tym zakresie. Jednakże szczególne nagromadzenie niekorzystnych zjawisk technicznych zauważalne jest głównie w środkowo-zachodniej i południowo-wschodniej części gminy.

Ujemne wartości syntetycznego wskaźnika sfery technicznej (tab. 5), czyli poniżej średniej dla gminy odnotowano w 14 jednostkach: Bohukały, Koroszczyń, Krzyczew, Kukuryki, Łęgi, Łobaczew Mały, Małaszewicze Duże, Małaszewicze Małe, Michalków, Murawiec Żuki, Neple, Polatycze, Samowicze i Zastawek. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce Murawiec Żuki (-1,78). W przypadku pozostałych jednostek, wartość ta kształtowała się w granicach $-0,91 \div -0,39$, przy czym najniższe wartości dotyczą jednostek: Neple (-0,91), Małaszewicze Małe i Koroszczyń (-0,74).

Rycina 16. Syntetyczny wskaźnik techniczny

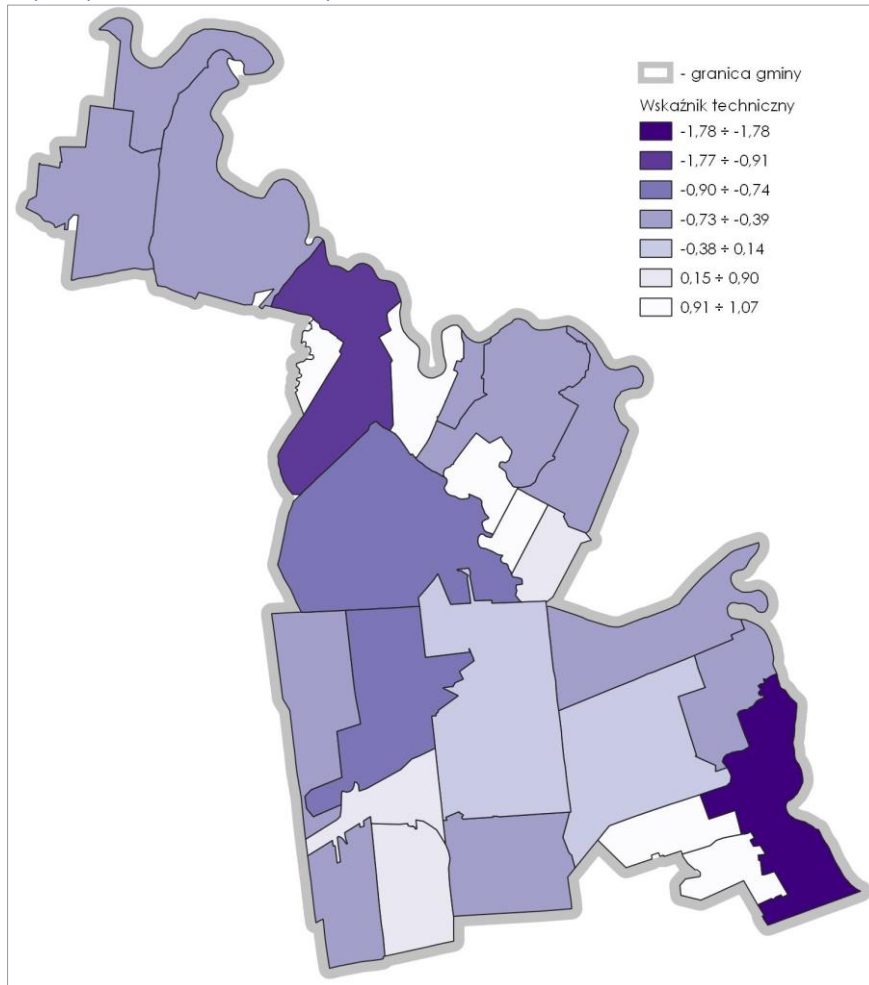

Tabela 5. Zestawienie wskaźników dla analizowanych zjawisk sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

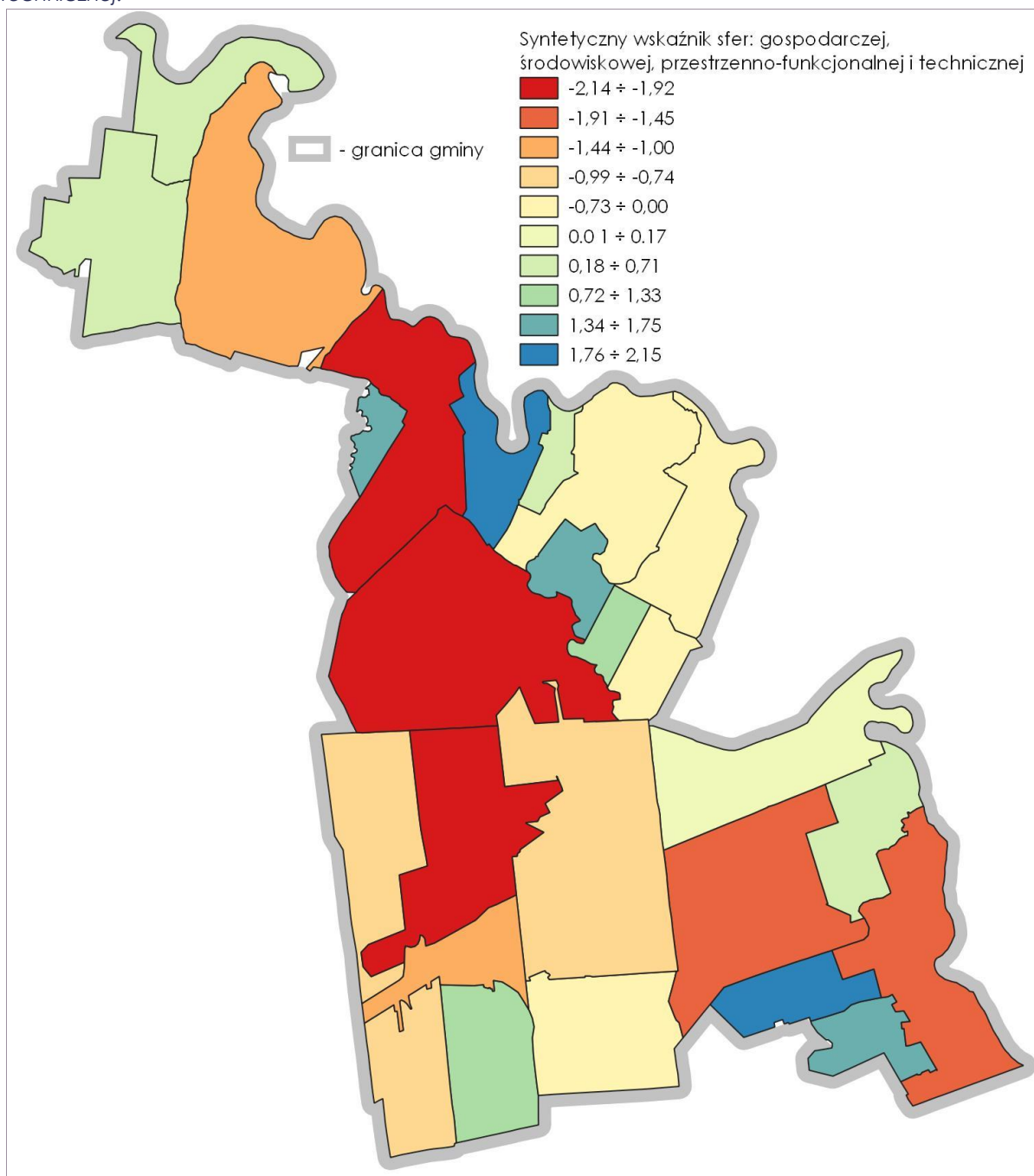
Oznaczenie jednostki	liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w 2021 r./100 mieszk.				udziału nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 r. w ich łącznej liczbie		udziału wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 r. w ich łącznej liczbie		udziału podmiotów gospodarczych, które zawiesiły działalność w 2021 r. w ich łącznej liczbie		udziału budynków ogółem wyposażonych w źródła ciepła (piece grzewcze, kotłownie) na paliwo stałe (węgiel) w 2021 r. w ich łącznej liczbie		udziału budynków znajdujących się w zasobie gminy wyposażonych w źródła ciepła (piece grzewcze, kotłownie) na paliwo stałe (węgiel) w 2021 r. w ich łącznej liczbie		udziału obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków w ich łącznej liczbie		udziału obiektów zabytkowych wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków w ich łącznej liczbie		udziału obiektów infrastruktury kulturalnej w ich łącznej liczbie		udziału obiektów infrastruktury sportowej w ich łącznej liczbie		liczby placówek opieki zdrowotnej/100 mieszk.		udziału budynków użyteczności publicznej wymagających głębokich prac termomodernizacyjnych lub modernizacyjnych w łącznej ich liczbie		udziału obiektów użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w łącznej ich liczbie		liczby lokali komunalnych wymagających głębokich prac termomodernizacyjnych lub modernizacyjnych		liczby mieszkań komunalnych bez łazienki	
Sfera	gospodarcza				środowiskowa		przestrzenno-funkcjonalna						techniczna																			
Bohukaty	3,35	5,88	0,00	27,27	4,84	3,45	3,57	0,00	0,00	0,00	0,42	6,67	5,88	0	0																	
Dobratycze-Kolonia	0,98	0,00	0,00	0,00	1,49	0,00	5,36	8,11	25,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0																
Kobylany	3,02	11,76	0,00	18,18	10,24	10,34	10,71	18,92	25,00	30,00	0,00	0,00	5,88	0	1																	
Kolpin Ogrodniki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,74	0,00	1,79	2,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0																	
Koroszczyn	1,56	0,00	12,50	0,00	5,03	17,24	16,07	10,81	12,50	10,00	0,00	6,67	5,88	1	1																	
Krzyczew	0,00	0,00	0,00	0,00	3,72	6,90	5,36	16,22	12,50	0,00	0,00	6,67	5,88	0	0																	
Kukuryki	2,00	0,00	0,00	0,00	1,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,67	5,88	0	0																	
Kuzawka	3,08	5,88	0,00	0,00	1,49	3,45	1,79	2,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0																	
Lebiedziew	1,72	5,88	0,00	0,00	6,15	13,79	16,07	10,81	0,00	0,00	0,00	6,67	0,00	1	1																	
Lechuty Duże	1,71	5,88	25,00	0,00	2,89	0,00	1,79	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0																	
Lechuty Małe	0,00	0,00	0,00	0,00	1,21	0,00	5,36	0,00	0,00	5,00	0,00	0,00	0,00	0	0																	
Łęgi	2,94	0,00	0,00	0,00	2,23	0,00	0,00	0,00	0,00	5,00	0,00	6,67	5,88	0	0																	
Łobaczew Duży	0,29	0,00	12,50	0,00	5,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	0	0																	
Łobaczew Mały	1,21	0,00	0,00	0,00	4,38	0,00	0,00	2,70	0,00	5,00	0,00	6,67	5,88	0	0																	
Małaszewicze	1,23	35,29	37,50	18,18	15,46	0,00	0,00	0,00	12,50	30,00	0,06	0,00	5,88	0	0																	
Małaszewicze Duże	3,38	17,65	0,00	18,18	7,45	3,45	3,57	0,00	0,00	0,00	0,00	6,67	5,88	0	0																	
Małaszewicze Małe	1,58	0,00	0,00	0,00	7,91	6,90	5,36	2,70	0,00	0,00	0,00	6,67	5,88	1	1																	
Michalków	2,13	0,00	0,00	0,00	2,23	3,45	1,79	0,00	0,00	0,00	0,00	6,67	5,88	0	0																	
Murawiec Żuki	0,00	0,00	0,00	0,00	1,68	3,45	0,00	2,70	0,00	0,00	0,00	6,67	5,88	4	4																	
Nepole	0,93	5,88	12,50	18,18	3,54	6,90	14,29	18,92	12,50	10,00	0,00	6,67	5,88	2	1																	
Podolanka	1,54	0,00	0,00	0,00	1,40	10,34	0,00	0,00	0,00	5,00	0,00	0,00	0,00	1	0																	
Polatycze	2,21	5,88	0,00	0,00	3,82	3,45	1,79	0,00	0,00	0,00	0,00	6,67	5,88	0	0																	
Samowicze	1,52	0,00	0,00	0,00	2,89	3,45	3,57	0,00	0,00	0,00	0,00	6,67	5,88	0	0																	
Starzynka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0																	
Zastawek	0,00	0,00	0,00	0,00	2,14	3,45	1,79	2,70	0,00	0,00	0,00	6,67	5,88	0	0																	

Niekorzystne, ujemne wartości syntetycznego wskaźnika sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej (wyróżnione w tabeli 6. pogrubioną czerwoną czcionką), czyli poniżej średniej dla gminy odnotowano w 13 jednostkach: Kobylany, Koroszczyn, Krzyczew, Lebiedziew, Łobaczew Duży, Łobaczew Mały, Małaszewicze, Małaszewicze Duże, Małaszewicze Małe, Murawiec Żuki, Neple, Samowicze i Zastawek. Ich przestrzenne rozmieszczenie (ryc. 17) wskazuje na fakt, że większa obszarowo część gminy objęta jest obszarem o negatywnym wskaźniku syntetycznym dla wszystkich czterech sfer. Jednak ze szczególnym nagromadzeniem niekorzystnych zjawisk w tych mamy do czynienia w środkowo-zachodniej (Neple, Koroszczyn, Małaszewicze Małe) i południowo-wschodniej części gminy (Murawiec Żuki, Lebiedziew). Najniższą wartość wskaźnika syntetycznego dla wszystkich czterech sfer odnotowano w jednostkach: Koroszczyn (-2,14) i Neple (-2,07). W przypadku pozostałych jednostek, wartość wskaźnika kształtowała się w granicach -1,92 ÷ -0,16, przy czym najniższe wartości odnoszą się do jednostek: Małaszewicze Małe (-1,92), Murawiec Żuki (-1,57), Lebiedziew (-1,45) i Małaszewicze (-1,18).

Tabela 6. Zestawienie zestandaryzowanych wskaźników i wskaźnika syntetycznego dla sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

Jednostka	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna	Wskaźnik syntetyczny	Syntetyczny wskaźnik społeczny
Bohukaty	-0,12	-0,16	1,36	-0,39	0,69	0,24
Dobratycze-Kolonia	0,00	0,78	0,24	1,07	2,08	-0,05
Kobylany	0,28	-1,74	0,53	0,14	-0,78	-0,36
Kołpin Ogrodniki	-0,23	0,94	-0,17	1,07	1,62	-2,02
Koroszczyn	-0,21	-0,94	-0,24	-0,74	-2,14	-5,72
Krzyczew	-0,23	-0,09	-0,29	-0,39	-1,00	1,13
Kukuryki	0,23	0,88	-0,05	-0,39	0,66	2,41
Kuzawka	0,66	0,59	-0,17	1,07	2,15	3,53
Lebiedziew	0,35	-1,01	-0,81	0,01	-1,45	0,20
Lechuły Duże	-0,33	0,46	-0,11	1,07	1,10	4,44
Lechuły Małe	-0,23	0,84	-0,09	1,07	1,59	3,04
Łęgi	0,44	0,61	0,07	-0,39	0,72	-0,81
Łobaczew Duży	-0,50	-0,10	-0,05	0,32	-0,33	-0,10
Łobaczew Mały	0,05	0,13	0,00	-0,39	-0,21	3,99
Małaszewicze	-0,39	-2,34	1,24	0,32	-1,18	-8,43
Małaszewicze Duże	0,55	-0,74	-0,16	-0,39	-0,75	1,38
Małaszewicze Małe	0,13	-1,03	-0,28	-0,74	-1,92	-3,22
Michalków	0,25	0,42	-0,11	-0,39	0,18	-0,64
Murawiec Żuki	-0,23	0,55	-0,12	-1,78	-1,57	1,43
Neple	-0,72	-0,05	-0,38	-0,91	-2,07	-0,39
Podolanka	0,12	0,24	0,07	0,90	1,33	-1,41
Polatycze	0,46	0,07	-0,11	-0,39	0,03	0,41
Samowicze	0,12	0,28	-0,16	-0,39	-0,16	-0,85
Starzynka	-0,23	0,96	-0,05	1,07	1,76	3,14
Zastawek	-0,23	0,44	-0,17	-0,39	-0,35	-1,33

Rycina 17. Syntetyczny wskaźnik sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

OBSZAR ZDEGRADOWANY

Delimitacji obszaru zdegradowanego dokonano na podstawie wartości syntetycznego wskaźnika społecznego i syntetycznego wskaźnika dla pozostałych sfer obliczonego (według wzoru 2) jako suma ważona zestandaryzowanych wskaźników dla sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Przy czym każdej ze sfer przypisano równą wagę wynoszącą „1”, ze względu na to, że ważone były wskaźniki cząstkowe w ramach sfer. Analiza dodatkowych zjawisk w sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej wykazała, że w przypadku 13 jednostek (tab. 6) mamy do czynienia z natężeniem negatywnych zjawisk. W ich przypadku wskaźnik syntetyczny przyjmuje wartości ujemne, co świadczy o tym, że sytuacja w tych jednostkach jest poniżej

średniej dla gminy. Zgodnie z przepisami ustawy o rewitalizacji, jako obszar zdegradowany można wskazać obszar znajdujący się w stanie kryzysowym (rozdz. 3) w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z negatywnych zjawisk w sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. W przypadku 8 jednostek odnotowano ujemny wskaźnik syntetyczny w sferze społecznej oraz ujemny wskaźnik syntetyczny dla pozostałych czterech sfer.

W związku z powyższym jako obszar zdegradowany gminy Terespol należy wskazać tereny jednostek: Kobylany, Koroszczyń, Łobaczew Duży, Małaszewicze, Małaszewicze Małe, Neple, Samowicze i Zastawek (tab. 7, ryc. 18). Zgodnie z danymi Państwowego Rejestru Granic i ewidencji ludności na dzień 01.06.2022 r., obszar zdegradowany posiada powierzchnię 60,31 km² i zamieszkuje go 3 954 osób.

Rycina 18. Delimitacja obszaru zdegradowanego

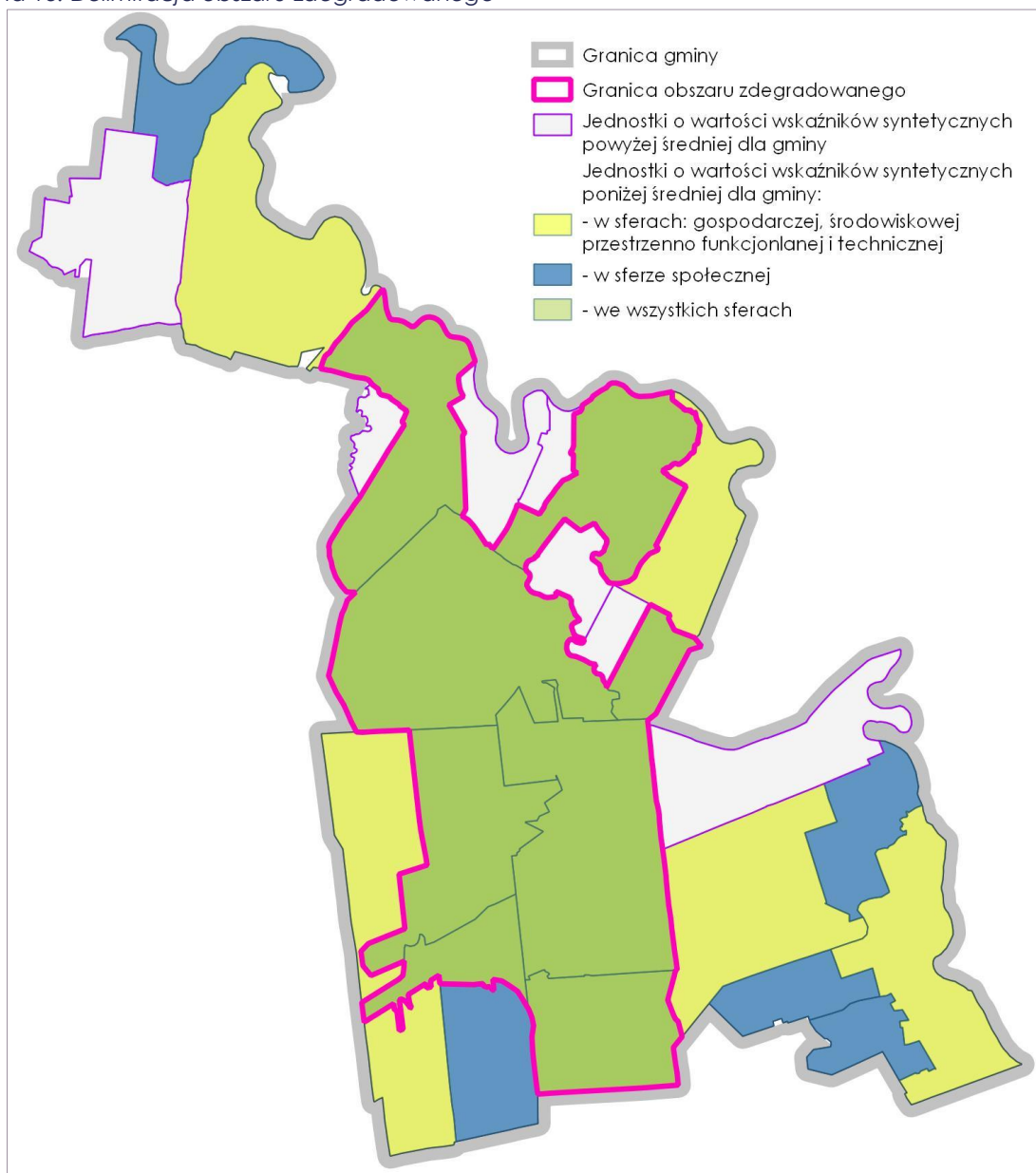

Tabela 7. Zestawienie danych dla obszaru zdegradowanego

Jednostka	Wskaźnik syntetyczny dla 4 sfer	Syntetyczny wskaźnik społeczny	Powierzchnia [km ²]	Ludność [osoby]
Kobylany	-0,78	-0,36	12,79	490
Koroszczyń	-2,14	-5,72	14,02	567
Łobaczew Duży	-0,33	-0,10	1,97	338
Małaszewicze	-1,18	-8,43	2,91	1 535
Małaszewicze Małe	-1,92	-3,22	7,75	494
Neple	-2,07	-0,39	8,05	213
Samowicze	-0,16	-0,85	7,07	199
Zastawek	-0,35	-1,33	5,75	118
		Razem	60,31 (43%)	3 954 (61%)

5 DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 10 ustawy o rewitalizacji, jako obszar rewitalizacji wyznacza się obszar gminy obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, który:

- cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk ze sfery społecznej (rozd. 3), gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej (rozd. 4),
- nie przekracza obszarowo 20% powierzchni gminy,
- jest zamieszkiwany przez max 30% ogólnej liczby mieszkańców gminy,
- posiada istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego i na którym gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

W procesie delimitacyjnym, jako obszar zdegradowany wskazano obszar składający się z jednostek: Kobylany, Koroszczyń, Łobaczew Duży, Małaszewicze, Małaszewicze Małe, Neple, Samowicze i Zastawek (tab. 7, ryc. 18). Uwzględniając kryteria ustawowe, niemożliwym jest wskazanie całego obszaru zdegradowanego, jako obszaru rewitalizacji, ze względu na ograniczenia ludnościowe i powierzchniowe. Cały obszar zdegradowany zamieszkuje 61% mieszkańców gminy, co znacznie przekracza ustawowo dopuszczalny wskaźnik 30%, a pod względem powierzchniowym obszar ten obejmuje 43% powierzchni całej gminy.

Przy określaniu granic obszaru rewitalizacji kierowano się zasadami:

- zwartości i ciągłości obszaru polegającą na unikaniu wyłączenia z granic obszaru pojedynczych działek oraz dzielenia działek niezgodnie z ich granicami ewidencyjnymi (wyjątkiem w tym wypadku były działki pod drogami i rzekami ze względu na ich fizjonomię), mające na celu wskazanie granic obszar charakteryzującego się zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną,
- podejścia zintegrowanego i zróżnicowanego terytorialnie polegającą na uwzględnieniu w procesie delimitacji polityki przestrzennej określonej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz fizjonomii krajobrazu w taki sposób, aby obszar rewitalizacji obejmował kluczowe dla rozwoju gminy tereny wspierając w ten sposób procesy synergii rozwoju lokalnego.

Delimitacja granic obszaru rewitalizacji obejmowała wyznaczenie obszarów o wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej obejmujących:

- tereny zurbanizowane, tj. zabudowane działki w ich granicach ewidencyjnych na podstawie treści mapy zasadniczej gminy,

- tereny urbanizacji, tj. niezabudowane obecnie obszary wskazane w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy do lokalizacji o charakterze mieszkaniowym, usługowym i przemysłowym,
- włączenie istotnych dla rozwoju lokalnego terenów, na których gmina zamierza prowadzić rewitalizację przy uwzględnieniu kluczowych elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,
- obszary, na których zlokalizowane są obiekty zabytkowe, kluczowe dla tożsamości i kultury gminy.

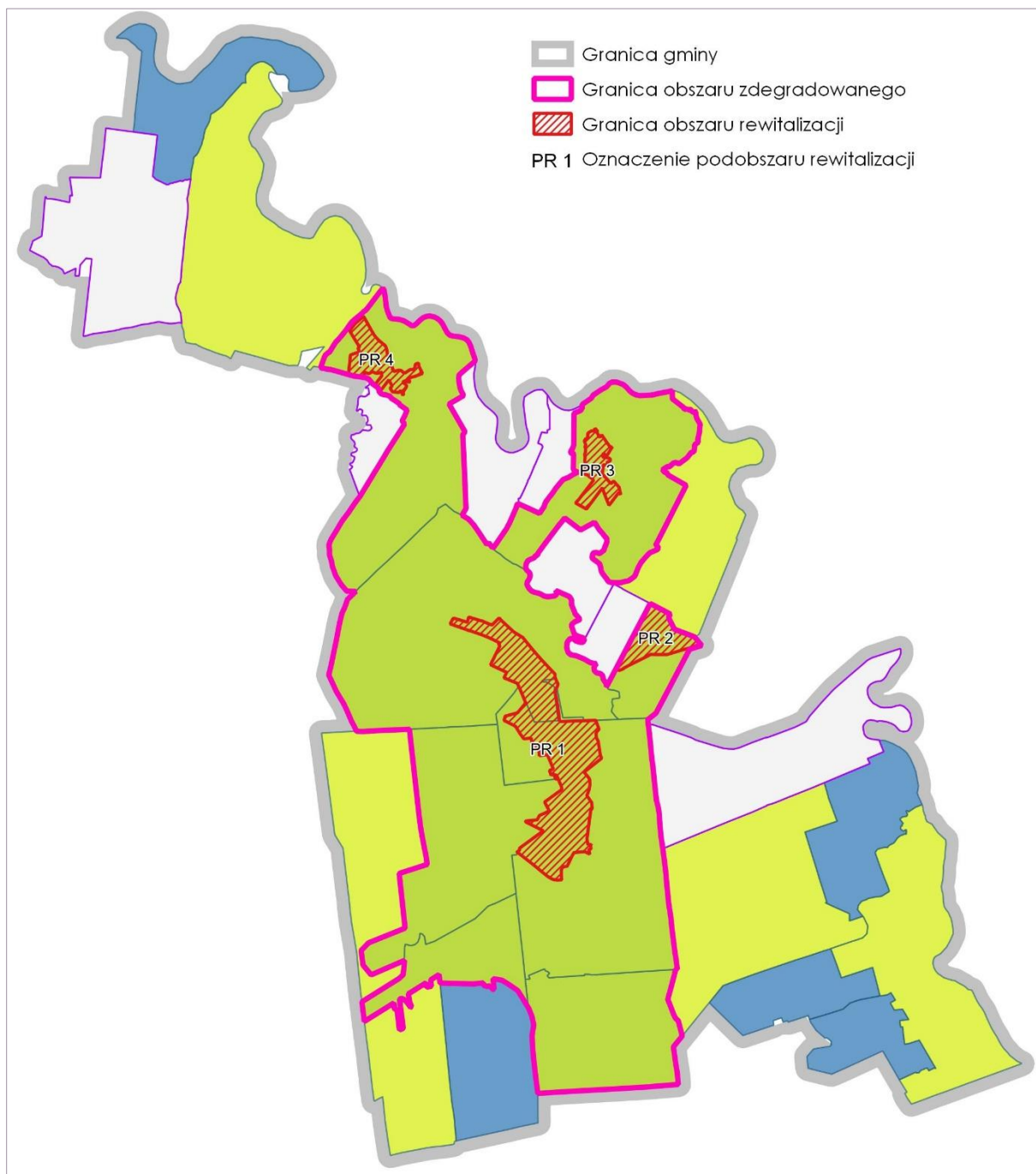
W kolejnym kroku, z tak wyznaczonych obszarów wyłączono tereny położone w granicach jednostek Małaszewicze i Małaszewicze Małe ze względu na ograniczenia wynikające z ustawowego wskaźnika ludnościowego, który wskazuje, że obszar rewitalizacji nie może być zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy oraz rozproszone tereny urbanizowane w granicy jednostki Zastawek, które nie wykazują cech zwartości i ciągłości przestrzennej. Wyznaczone w granicach jednostek analitycznych: Małaszewicze i Małaszewicze Małe tereny o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej zamieszkuje łącznie 2 029 osób (wg danych na 01.06.2022 r.), co stanowi 31% ludności gminy. Wyłączenie tych terenów z granic obszaru rewitalizacji pozwoli na skoncentrowanie potencjalnych działań rewitalizacyjnych w różnych ośrodkach gminy, co przy wykorzystaniu zróżnicowania terytorialnego gminy pozwoli na zwiększenie efektów synergii przyszłych działań rewitalizacyjnych w powiązaniu z prowadzonymi działaniami w ramach obecnie realizowanej polityki rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego.

Biorąc pod uwagę powyższe, tj.: wytyczne wynikające z ustawy o rewitalizacji, strukturę funkcjonalno-przestrzenną, znaczenie poszczególnych terenów dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, rozkład przestrzenny terenów zurbanizowanych, granice ewidencyjne działek, a także zamierzenia rewitalizacyjne gminy wskazuje się obszar rewitalizacji składający się z 4 podobszarów położonych w granicach jednostek: Kobylany i Koroszczyń (podobszar PR 1), Łobaczew Duży (podobszar PR 2), Samowicze (podobszar PR 3) oraz Neple (podobszar PR 4) (tab. 8 i ryc. 19). Tak zdelimitowany obszar rewitalizacji zamieszkuje 25% ogólnej liczby mieszkańców gminy (1 671 osób, wg stanu na 01.06.2022 r.), a jego powierzchnia obejmuje 4,4% powierzchni gminy (6,24 km²).

Tabela 8. Zestawienie powierzchni i liczby ludności obszaru rewitalizacji

Oznaczenie	Powierzchnia [km ²]	Liczba ludności
Gmina	141,31	6 528
Obszar zdegradowany	60,31 (43%)	3 954 (61%)
Obszar rewitalizacji	6,24 (4,4%)	1 671 (25%)
PR 1	4,14	987
- Kobylany	2,82	468
- Koroszczyń	1,32	519
PR 2 - Łobaczew Duży	0,80	338
PR 3 - Samowicze	0,55	172
PR 4 - Neple	0,75	174

Rycina 19. Delimitacja obszaru rewitalizacji

SPIS RYCIN

Rycina 1. Podział gminy na jednostki analityczne	4
Rycina 2. Zestandaryzowany wskaźnik bezrobocia	8
Rycina 3. Zestandaryzowany wskaźnik ubóstwa	10
Rycina 4. Zestandaryzowany wskaźnik przestępczości	10
Rycina 5. Zestandaryzowany wskaźnik wykluczenia społecznego ze względu na niepełnosprawność.....	12
Rycina 6. Zestandaryzowany wskaźnik kapitału społecznego i uczestnictwa w życiu publicznym	12
Rycina 7. Zestandaryzowany wskaźnik demograficzny	13
Rycina 8. Średnia wyników z egzaminu ósmoklasisty – jęz. polski	14
Rycina 9. Średnia wyników z egzaminu ósmoklasisty – matematyka.....	15
Rycina 10. Średnia wyników z egzaminu ósmoklasisty – język angielski	15
Rycina 11. Rozkład przestrzenny syntetycznego wskaźnika społecznego.....	17
Rycina 12. Jednostki z kumulacją zjawisk kryzysowych	19
Rycina 13. Syntetyczny wskaźnik gospodarczy.....	21
Rycina 14. Syntetyczny wskaźnik środowiskowy	22
Rycina 15. Syntetyczny wskaźnik przestrzenno-funkcjonalny	23
Rycina 16. Syntetyczny wskaźnik techniczny.....	25
Rycina 17. Syntetyczny wskaźnik sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.....	28
Rycina 18. Delimitacja obszaru zdegradowanego	29
Rycina 19. Delimitacja obszaru rewitalizacji.....	32

SPIS TABEL

Tabela 1. Jednostki analityczne – zestawienie	3
Tabela 2. Zestawienie wskaźników dla analizowanych zjawisk sfery społecznej.....	7
Tabela 3. Zestawienie zestandaryzowanych wskaźników społecznych i syntetycznego wskaźnika społecznego	16
Tabela 4. Zestawienie wartości wskaźników dla jednostek analitycznych o szczególnym natężeniu negatywnych zjawisk społecznych	18
Tabela 5. Zestawienie wskaźników dla analizowanych zjawisk sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.....	26
Tabela 6. Zestawienie zestandaryzowanych wskaźników i wskaźnika syntetycznego dla sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej	27
Tabela 7. Zestawienie danych dla obszaru zdegradowanego	30
Tabela 8. Zestawienie powierzchni i liczby ludności obszaru rewitalizacji.....	31